Рік II. ч. Неділя 9. березня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39. РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81	„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung. Administration: Reichsstrasse 34. Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.	ПЕРЕДПЛАТА в краю і закордоном: місячно . . . . . 6 зол. Курс 1 нім. марки — 2 зол. 5 чеських корон — 1 зол.

Він

Він примір нам дає. Його судьба так била,
Як молот бє залізо на ковалі.
І як в огні гартують силу сталі —
Вона Його у злиднях насталила.

Бо людський дух, це непоборна сила,
Його хотіння й задуми зухвалі,
Як ураган летять все далі й далі,
Не знають втоми його дужі крила.

Нема для нього стриму, ані впину,
Зігнилий воздух громами ворушить,
Він скали рве і ріки, моря сушить.

Лиш у біду, в трівог страшну годину
Женім від серць зневіру, як потвору,
Хай дух наш не паде, лиш лине вгбру,
[вгору!

Б. Л.

ВІКТОР АНДРІЄВСЬКИЙ

Тарас Шевченко

український національний поет

9. III. 1814 - 10. III. 1861 — 9-10. III. 1941.

»Я так її, я так люблю
Мою Україну убогу,
Що проклену Святого Бога,
За неї душу погублю...«

Чи сьогодні ще можна сказати щось нового про Тараса Шевченка?

За вісімдесять літ по його смерти про нього було стільки сказано й написано, що нині, здається, нема вже чого до того додавати.

А все ж годиться, коли не нове щось промовити, то згадати деякі речі старі, так добре всім відомі й так призабуті, що пригадуванням старих ми ніби вдруге відкриваємо Шевченка, все такого ж нового, свіжого і такого сучасного, як, здається, ніколи ще досі.

Колись у старі демократичні часи ознакою доброго тону було починати похвалу Шевченкові згадкою про його плебейське походження: „От, мовляв, до якої висоти може дійти син селянина-кріпака, дитина чорного люду, у злиднях народжений, у біді сповитий, на службі панській вирослий — словом дитина народу, а через те саме вже й народолюбець, співець народніх злиднів та горя — поет „демократ".

Потім у бурливі часи, коли палилися старі мости, старі звичаї й традиції, коли горіло все, навіть і те, що треба було незабаром відбудовувати з великими трудами й великим коштом — славили іншу постать.

Поет державник, пророк і провозвісник національної революції, що посіяв насіння, з якого виросли ножі обоюдні й розпанахали гниле серце кволої української демократії, шкідливого українського сентименталізму — отого нікчемного старого українофільства.

В міжчасі славлено Шевченка як соціяліста - революціонера, бо ж він боронив засаду, що землю „усім дано", значить, був за соціялізацію землі.

І як гетьманця-монархіста. („Гетьмани, гетьмани, якби то ви встали!..." „А в степах України, дай то Боже милий, блисне булава!...").

Згадували його, як українського народнього трибуна, що словом пропікає серця людей,

і слинявого сентиментального плакуна (один спритний кацап навіть точно підчислив, скільки разів і на якій сторінці у Шевченка приходять слова „плач" і „сльози"!).

Шевченко був народнім учителем („І чужому научайтесь — свого не цурайтесь") і навіть... кодифікатором українського права.

Шевченко побожний християнин і огидний безбожник;

Шевченко — польонофіл („Ляше, друже, брате") і

Шевченко російський поет-народник, щось в роді Кольцова й Некрасова і, як не явний російський патріот, то в кожнім разі вірний друг цього народу. (Коли ж у його поезіях читається щось цілком противне, то для доказу на це вишукується якісь факти з його життепису, притягається за свідків його друзів і знайомих та наводиться його в московській мові писаний щоденник і приватну кореспонденцію).

І т. д., і т. д.:

сьогодні похвала поетові нераз набирає

(Продовження на стор. 2-ій).

Звязковий українських душ

Краків, 8. березня 1941.

У часах історичних потрясень, великих радощів і великих журб, у часах глибоких переживань національного здвигу та національної розтічі тужать люди одної мови й одного національного вірування до всього, що вязало б їх, як мога, цупкішою ланкою. Щаслива нація, котра має великі індивідуальності, які можуть поривати за собою, вести їх та брати на себе тягар рішення і відповідальности! Але — буває — нація розсіяна у діяспорі й живе у стількох різних умовинах, скільки державних кордонів, що її ніяка жива людина, хоч би навіть найбільшого формату, не в силі схопити ніякою організаційною сіткою, ніяким приказом, ніякою одностайною програмою. Що ж і казати про націю, яка при всій своїй тузі за єдністю та декляматорстві про єдність, як одну з найбільш прикметних собі рис — має внутрішню незгідливість, вибуялий індивідуалізм, нездисциплінованість та партикуляризм: ту риску, що у княжій добі проявилась у парцеляції держави на безліч заздрих за свою суверенність дрібних державок, у козацько-гетьманській добі у „чорній раді" та „великій руїні" з кількома суперницькими гетьманами, врешті в новій історії — в явищі отаманщини. Про сучасність — просимо доспівати собі пісню самому. І чи це не чудо, коли така нація й у такий час має когось та щось, що вяже її сильніше від усіх істнуючих і можливих проводирів, від усіх покликів, гасел і приказів?! Який ґіґант духа потрібний, щоб нехтувати не тільки кордонами на політичній мапі світа, але й тими, що істнують в українських душах, та щоб усі ці душі звязати в одну суцільну, нерозривну цілість!

Був такий ґіґант, який за життя свого писав „до всіх живих, мертвих і ненароджених, на світі сущих" земляків своїх, знаючи у віщому прочуванні, що літа минатимуть по його смерти, а він усе незмінно буде єдиним власником українських душ, — усіх живих і мертвих і ненароджених, на світі сущих. 80 літ минуло від смерти того поета, що здобув собі більшу владу, пошану й любов в українському народі, ніж мав її колинебудь якийнебудь інший великий поет якогонебудь іншого великого чи малого народу. І завсіди, понад час і простори, діє чародійна звязкова сила культу того поета. 11 місяців у році українська нація може бути розпорошена, — приходить місяць березень — і земна куля корчиться та маліє для українців до розмірів одної концертової салі, в якій всі вони, розпорошені по презрізних кінцях рідної і чужинецької землі, у спільному пієтизмі складають доземний поклін Тому, що викресав душу з українського етносу та підніс її на педестал свідомої нації.

Нераз тицяють нам чужинці докірливо нашу орґанізаційну розпорошеність, нашу нездисциплінованість та відосередковий гін. Але це можуть робити тільки тії, що не знають тайн, скритих у нетрах української душі. Бо, коли хто не вірить у тугу українців

до єдности духа, той хай згадає ніде інде небувалу й незустрічну єдність українців, що існує в культі Тараса Шевченка. Байдуже, що кожний з нас бачить у ньому кого іншого й кому іншому в ньому поклоняється. Суттєве те, що всі, без вийнятку, українці й українки йому поклоняються. І коли б не було ніякого іншого доказу на єдність українського духа, коли б хто не знав, скільки мілінів говорить українською мовою, скільки мілінів має ту саму історію за собою, ту саму культуру, ті самі невмірущі цінності безсмертної традиції, — той міг би переконатися та навчитися, що таке єдність, коли б тільки пізнав одно, хто такий Тарас Шевченко для української нації?!

Скромні сторінки цього скромного українського щоденника, покликаного до життя в історичному часі та в цілком особливих обставинах, **поставили собі за одно з найважніших завдань, — служити пропаґанді гасла єдности й згоди в українській рідні. Коли як коли, але в Шевченкові роковини** твердо віримо в перемогу того гасла. Бо не може розгубитись у хаосі внутрішніх суперечок нація, яка має таку ланку, що обєднує всю націю, як Тарас Шевченко! І тому ми поспішаємо у першому ряді скласти щорічний поклін тіням Того, якого імя стало символом невмірущости й єдности українського духа.

——o——

Тарас Шевченко

український національний поет

9. III. 1814 — 10. II. 1861. —— 9.-10. III. 1941.

(Докінчення зі стор. 1-ої).

виґляду правдивої образи для його памяти, а його імя уживається часто, як вивіска для брудної реклями різними політичними ґрупами й ґрупками всяких комбінаторів і спекулянтів.

Забувається, або відходить на задній плян той основний факт, що

Шевченко був, є й на все залишиться українським національним поетом!

Національним (або, як дехто каже: „всенаціональним“) не в тому розумінні, що його наука однаково підходить для всіх без вийнятку українців, без огляду на їх політичні напрямки, або й моральний стан, аби лиш вони себе звали українцями, — ні, **національним поетом** він є тому, що ті ідеали й ті почуття, які **він** виплекав, вистраждав і передав своїм землякам, як заповіт є природніми ідеалами і природніми почуваннями кожного народу, який має своє національне обличчя; **українським поетом** він тому, що ті ідеали виплекано на ґрунті українськім.

Сила його слова — його вогненної проповіди — виникає з тої любови, що породила його поезію, цілу його поетичну поставу, — тої нетерпимої і нестерпимої тої всепалючої, впрост скаженої любови, що переходить у таку саму скажену ненависть до всіх, хто ставав, стає, чи може стати на перешкоді до осягнення того, всім пригніченим народам зрозумілого й дорогого ідеалу — відродження нації, — до тих, хто не розуміє, поборює або ображає те святе українське національне почуття.

Шевченко любить Україну такою, як вона є: її природу, її минувшину, її нарід з усіма його звичаями, побутом, піснею, одягом, словом — з усіми тими прикметними рисами, що творили й творять той тип народу, що зве себе українським, — з усім тим, що творить душу того типу.

Тим то ні для нього, ні для нікого з його братів немає другої України, немає другого Дніпра! Нема і не сміє бути! Бо у противнім разі той брат, що знайшов собі на чужині „добре добро“, перестає бути йому братом, перестає бути українцем. Таким він бажає, щоб вони там і здихали, де порослиі

Для нього все добре є тільки в Україні: Найкращий ранок український, коли соловейко в темнім гаї сонце зустріає, а вечір також український, коли хрущі над вишнями гудуть. Йому цікаво, чи зоря зійшла вже на Україні. В нього „святий наш Київ великий“ — самий вигляд української столиці робить таке враження на варнака-заплеклого розбійника, але українця, що плаче і кається у своїх страшних гріхах.

В українській минувшині все є добрі, хто для „неньки-України“ жив і вмер за неї: і „праведні“ гетьмани, й козаки, й гайдамаки; над їх долею він журиться і їх він славить. А не є вартні ніякого жалю та найбільшого призирства гідні „раби, підніжки“, „всяка грязь“, „варшавське сміття“ та „потомок гетьмана дурного“. — Не про них він думає, коли мріє, що „на Україні, дай то Боже милий, блисне булава!...“

Він апотеозує „козака“ і **мріє, що в гнилє**, трудне серце українське він **налле** „козацької“ тої крови — чистої **святої!...** Не клясової, станової чи інтернаціональної, тільки лицарської, козацької. **Бо над долею** українського робітника він **болів, але ніде** й ніколи не підносив його на **педестал.** У нього честь, воля і слава України стоять світляним ідеалом перед очима, **а не годівля батьком** таких синів, що їх потім відгодованих та викоханих має він продати чужинцеві у різниці!

У нього батько українець - козак посилає сина в Січ звичаю козацького набиратися, бо без того звичаю годі пристойно прожити. А як треба для добра тої ж України, то батько заріже власних дітей, тому тільки, що їх йому привела ляшка.

В нього дівчина українка сміє любити тільки українця, бо в іншому разі її стріне доля бідної Катерини. І любить вона козака, чи чумака по українськи: мережає, гаптує йому хустку, щоб перевязати нею руку свому судженому, і розплітає в черниці косу, коли по українському звичаєві повішану на хресті її любого хустку вітер в полі розвіває.

В нього все наше рідне: і галушки, і плахточка-червчаточка, й рушники, й козацька люлька, що гасне в роті, і кобзарські пісні та козацькі танки, від яких земля гнеться. Наша ж пісня й дума така голосна та правдива, як Господа слово.

Він мріє про бунчуки, булаву, козацтво, червоні жупани, цілу ту „українофільську бутафорію“, до якої з таким призирством ставився пізній голова Директорії.

Так, Шевченко разом із незабутньої памяти І. Котляревським були батьками й родоначальниками тої інтеліґентської нашої течії, що звалася колись „українофільством“!...

А теперішнім землякам не від речі було б пригадати та й добре над тим собі розважити: хто більше, таки по правді більше, спричинився до здвигнення сучасного українського світогляду: чи оті старозавітні „українофіли“ з їх національним перечуленням та з їх „бутафорією“, чи пізніші „тверезі“ політичні й соціяльні радикали—всеєвропейці і всесвітянці, що „з чужого поля в Україну принесли великих слів, велику силу та й більш нічого...“?

Ще більше, як у любови, виступає національне обличчя Шевченка в його ненависті до ворогів України.

Він ненавидить усіх, хто їй шкодив, чи шкодить, хто ображає її честь і славу: і російських царів, і власне сміття, чи то з чужих прислужників-гетьманів, чи з „міліона свинопасів“; — ляхів і других сусідів (усіх таки гуртом, не розбираючи, де там негідні правителі, а де „ні в чім неповинний і демократичний нарід...“), і татарву, і жидів, а вже чи з ненайбільшим призирством ставиться він таки до власних: „Галаганів, Кисілів і Кочубеїв-Ногаїв“, та й до тих сучасних йому землячків із „цинковими ґузиками“, що за „полтіну“, або ж шматок гнилої ковбаси, хоть матір у них попроси, то віддадуть.

Нема для нікого більшої ганьби від нього, як для тих невмірущих наших типів, що „в мережаній лівреї, донощики й фарисеї, німії подлії раби кайданами міняються, правдою торгують“ та ще й хваляться, що такий громадянин — це „презавзятий патріот“ „та й християнин іще до того“ і брат убогих!...“

Як свіжі ще досі фарби на тих безсмертних образках і коли вже вони злиняють?

Оте шляхотне „українофільство“ — ота палка любов до свого рідного, без якої кожна державна ідея кожного народу стала би порожньою вияловленою балаканиною, роблять Шевченка рідним, близьким, дорогим і святим кожній живій дитині українського народу, бо в патріотизмі Шевченка вони чують, шанують, люблять свою істоту, свою душу, свою кров.

А так свята ненависть до ворогів і глибоке призирство до власних ренеґатів сьогодні так само, як і вісімдесять літ тому, однаково промовляють до совісти тим, у кого вона ще лишилась...

Тому наш бідний кріпак, у злиднях в мужицькій хаті народжений, все залишиться аристократом духа і для тої всесвітньої громади людей, що має в собі почуття шляхотної людської і національної гідности та тії почуття шанує й у громаді українській.

Тому й нині, в дні наших традиційних свят, ми можемо гідно сказати перед світом, що ми святкуємо память найбільшого українського національного поета!

——o——

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

Представник народу з траґічним минулим

Писати про Шевченка нині незвичайно важко. Бібліоґрафія його творів і спис праць про Шевченка у виданні варшавського „Українського Наукового Інституту" це книга, що має 355 сторін друку. Подано там і описано 793 видання Шеченкових творів (у збірках і поодиноко). Загальне число виданих примірників переступило велитенську цифру пятьох мільйонів! Це один із доказів незвичайної популярности нашого найбільшого поета. Його твори переложено на багато чужих мов. Виїмки з цих перекладів поміщено у повнім виданні творів Тараса Шевченка („Український Науковий Інститут" у Варшаві), в XV томі, на 455 сторінках друку. Багато своїх і чужих учених, поетів і критиків досліджувало й пояснювало Шевченкові твори та писало про його життя. Треба чимало часу і праці, щоби пізнати цей величезний матеріял.

Дослідники, шевченкольоґи, пізнали добу, в якій жив поет, познайомилися з окруженням, серед якого він обертався і з різних точок розглядали його твори, примінюючи в своїх працях різні наукові методи. Тому то й незвичайно важко сказати тут щось цікаве й нове. Але ж бо з другого боку хочеться про Нього говорити, як радо говоримо про своїх предків, бо кожний із нас чує, що в ньому плине кров Шевченкових думок, що на його ідеольоґії виховалися наші батьки, діди й прадіди, що на красі його мистецьких творів всі ми вчилися відчувати красу, правду й добро у світі.

Зокрема в роковини уродин і смерти нашого Генія хочеться виконати одну з точок Його „Заповіту" і згадати Його „незлим, тихим словом".

Це я і роблю в оцих рядках.

*

Тарас Шевченко, то центральна постать української літератури, її найкращий вияв, так щодо змісту, як і щодо форми. Ніодна наша книжка не викликала такого вражіння, як його „Кобзар". Сучасники казали, що мерці будилися в гробах, — так будив „Кобзар" завмерлу українську національну свідомість. Шевченко залишив далеко за собою своїх попередників, так дуже перевищив їх вибуховою силою свого чуття і красою та щирістю свого поетичного вислову.

Дехто називав його самоуком, думаючи, що таким титулом тим вище його поставить. Та це неправда. Шевченко скінчив академію мистецтва, пильно слухав усяких відчитів і викладів, радо перебував у товаристві освічених людей і залюбки читав твори великих поетів та учених. Із його дневника, з повістей та листів видно, як він знав історію, як стежив за розвитком мистецтва, як цікавився поступом людства.

Не диво, що коли 1843 і 1845 року відвідав Україну, то скрізь вітали його, не як поета-самоука, лише як ґеніяльного співця, як людину великого розуму й освіти. Не диво, що такі висококультурні родини, як Толсті, Тарновські та Репніни радо вітали його в своїх домах, а княгиня Варвара Репніна, єдна з найдостойніших жінок свого часу, шукала його приязні й любови.

Уже в своїх молодечих творах, у баллядах „Причинна", „Тополя", „Утоплена", виявив Шевченко свою ориґінальність, своє незвичайне вміння звязувати світ реальний з ірраціональним та сплітати образи музичні й плястичні в один конструктивний вузол. З боку психольоґічного найцікавіша й найвбільш демонічна його „Утоплена".

У „Гамалії", „Тарасовій Ночі", в „Івані Підкові", тощо, бачимо чаром поезії обвіяний образ козаччини. Шевченко малює цей образ на підставі „Історії Русів", та на працях Бантиш-Каменского, Маркевича й Рубана. Критично не аналізує їх, але за те, як він відчуває рух, ритм і настрій минулого! Маляр і співак в одній особі.

Пізніші його твори історіософічно-політично-суспільні свідчать про те, як ширшав і поглиблювався його овид. У „Сні" й у „Кавказі" словом, як громом ударив у кривду й насилу, в „Посланію", по гадці Куліша, історію очистив від усякої брехні й вказав, на яких основах слід спірати й розвивати відродження народу, в „Неофітах", як казав Франко, змалював ідеал матери-християнки.

У найглибшім із своїх політично-ідеольоґічних творів, у містерії „Великий Льох", перевів ревізію поглядів на історію України і на її відношення до сусідів. Про „Катерину" й „Наймичку" нема що казати, так ті поеми ясні й зрозумілі для всякого з нас і так дуже вони поширені. Жахливо ґрізні „Гайдамаки", крім своєї високомистецької стійкости не втратили по нинішній день значіння історичного „мементо".

Окремих студій вартні Шеченкові „Думки", головно ті, що їх написав поет у Петропавлівській твердині і на засланні. Це архитвори не лиш нашої, але й світової лірики. Велитенська скаля почувань і неменша сила вислову доведені до незрівняної гармонії, форма їх на око проста, на ділі високомистецька, хрустально чиста і прозорчиста. Мало коли людське чуття і думки у спільнім горолеті знімалися на ті верхи, на які доходять „Думки" Тараса Шевченка...

Шевченкова спадщина невелика. Це около 220 віршованих творів. Крім того кілька повістей, писаних російською мовою тоді, як українською годі було йому писати, автобіоґрафічна повість „Мистець", знаменитий „Дневник", драматичний твір „Назар Стодоля", врешті численні, дуже цікаві і окремим епістулярним стилем писані листи. Як маляр і ґрафік здобув собі Шевченко також голосне імя.

Невеличка розмірами, як кажу спадщина Шевченка, але не забуваймо, що жив він тільки 46 літ і тільки 12 років був на волі. Дитячий і молодечий вік минув йому у кріпацтві, а мужеський у касарнях на проґнанні. Важко знайти другого великого поета, щоб над ним доля так знущалася як над Шевченком. Кріпак здобуває волю, стає в крузі щонайкультурніших людей, дружить з високопоставленими достойниками, має дістати у Києві університетську катедру, аж нараз... арешт, процес, десять літ заслання і поворот до краю передчасним старцем. Траґічний представник народу з траґічною минувшиною. Проте невгнутий у своїх поглядах, безкомпромісовий у своїх переконаннях, непідкупний борець за правду й волю. Шевченко людина доповнює Шевченка поета й мистця. Тому то мабуть і значіння його для українського народу більше, ніж інших великих поетів.

Він творець мови не літературної, бо вона була вже й перед ним, але поетичної, пригожої рівно для епіки, як і для лірики та драми, для траґічного патосу й для грізливої іронії, для пророцьких візій, як і для ідилічних образів, мови, що малює, співає, гремить як грім і вилискує, як меч. Мовою цією оспівує Шевченко минуле, малює жахливу дійсність і пронизує затьмарене майбутнє, переводючи ревізію поглядів історичних і начеркуючи лінії шляхів у будучність. Мовою тією пише свій „Заповіт", що став другим національним гимном. Нею обєднує народ, неначе золотим обручем, которого й не бачимо, але силу його непереможну відчуваємо повсякчасно.

До Шевченка можна ще було говорити про мову, яка завмірає, про останніх кобзарів і про їхні співи, що їх вітер розносить по степах України, можна було, як хто не мав мудрішої теми, перечитися, чи потрібна окрема українська література, тоді, як є велика література „русска". З виступом Шевченка такі балачки втратили всяку реальну підставу. Це фантоми, тоді, як Шевченко створив нову українську дійсність.

Юрій Косач

*
* *

Не марно згас сіравий день
за дня гартовані спочинем,
твердий до ясности прийде,
крихкий у сутінку загине.

Кому належатиме завтра?
Чи тим, що, зірвані раптово,
вже стали на суворих вартах,
чи тим, що мовкнуть молитовно?

Ти прийдеш провесно обнови,
вже йдеш, ідеш, невидна здаля,
я чую відзиви готових,
я чую співи на відталях.

Це жон краса і усміх грішних
і пристрасть повного життя,
того, що сміливо і спішно
іде над нивами свитать.

М. ЛЕВИЦЬКИЙ.

„Із тим мене поховайте"

Погідний день памятної осені 1914. Сонце високо. Перед ліском озимина зеленіє, де-не-де чорніють зорані ниви.

У ліску укриті три сотні Січових Стрільців, на право галицький баталіон австр. полку краєвої оборони, збоку дивізія кінноти. За лісом артилерія, а перед лісом — ворог.

Тишина. Така зловіща, нерозгадана.

Враз бевхнуло з гармати і ворожа ґраната плюнула в гору стовпом куряви. Почалась канонада.

З-за ліса гупають гармати, безустанку клекотять скорострілі, аж захлистуються.

Із-за гори цілою лавою наступають царські полки. Кіннота рушила в атаку...

Крик, зойк, рев...

Кожний стрілець запер у собі дух. Ще хвилина, дві...

Паде наказ: „Баґнет на кріс!"...

Отаман рванув перший. За ним три сотні. Попереду сотники з витягнутими шаблями.

— Вперед! Слава!...

Понеслось „слава" з молодих стрілецьких грудей, немов діточий вереск жаху. Стрільці всі ще майже діти.

Лава з наїженими баґнетами підсуваєть-ся. Ось, уже наблизилась, зударилась.

Закітлувалась, заметушилась ворожа тічня, не видержала удару. Розбігається. Розбитків доганяє кіннота, січе, рубає на право й на ліво...

— — — — — — — — — — — — — —

Вертаються переможці.

Поле засіяне трупом, озимина стратована копитами, поорана колесами гармат. Лежить один на одному царський салдат, де-не-де стрілець або кінь.

Тепер уже і найзапекліші вороги помирились в обіймах смерти. Вони спокійні поруч себе.

Ось там під корчем один салдат з розбитою стрілецьким прикладом головою. В нього із-за пазухи висунулась якась книжечка з полинялою окладинкою.

Сотник другої стрілецької сотні кинув оком:

— Що це?...

Підніс книжку: **„Кобзар" Шевченка...**

Позбігались стрільці .

— Дивіть, дивіть, „Кобзар"...

Сотник відвернув окладинку: на першій сторінці написане невправною рукою: **„Із тим мене поховайте"..**

Сотник закусив зуби, стрільці замовкли. Кожний мав сльози в очах...

— Це наш! — кинув хтось несміливо. — З України...

— — — — — — — — — — — — — —

І поховали брата у зелених Карпатах, на Бескиді, й заспівали йому, як стрільцеві, безсмертну пісню: „Видиш, брате мій..."

М. ВАСИЛІВ

Шевченкові Роковини в Болгарії

Із всезагального українського правила щорічного святкування роковин Шевченка не робить винятку й українська кольонія в Болгарії.

Кількісно ця кольонія у самій Софії невелика: яких 3 і пів сотки свідоміших українців (бо українців по походженні тільки, малоросів, є в Болгарії дуже багато).

Одиноким святом, що його святкують майже завсіди спільно в Софії, — це якраз роковини смерти Т. Шевченка: така вже виробилася тут традиція, що походить ще з давніших часів „старого краю"... Технічно це свято переводить „Шевченківський комітет", вибраний всіми українськими організаціями Софії.

Свято це починається завсіди урочистою панахидою в кирило-методіївській церкві, підчас якої правлять священики-болгари, але хор співає свій — український. Вже стало традицією відбувати всілякі українські свята в цій церкві. Внаслідок цього ці болгарські священики протягом років так добре зорієнтувалися в українських справах, що по такій церковній відправі виголошують палкі проповіді-промови, пристосовані до тієї чи іншої нашої події, й тільки їх болгарська мова говорить, що це таки болгарські духовники...

По церковній відправі звичайно улаштовується Шевченківська академія, на яку — крім української софійської кольонії — запрошували й визначних гостей-болгар, нпр. проф. Арнаудова, колишнього ректора софійського університету, та голову українсько-болгарського Т-ва, Штіліяна Чилінгірова, заступника голови цього ж Т-ва, та одного з найвизначніших сучасних болгарських письменників, і ін. Була присутня при цьому завсіди вже старенька дружина (тепер покійниця) покійного проф. софійського університету Шишманова, донька покійного професора та основника того ж таки університету, Михайла Драгоманова. Вечором того ж дня відбувалися нерідко спільні вечерниці з хором, деклямаціями, традиційним гопаком і — щедрим буфетом. Хоч з першого погляду й не лицювало цього робити в роковини смерти Поета, та сила традиції з часів ще передреволюційних (напр. студентських орґанізацій в Дорпаті, Петербурзі, Москві і т. д.) була сильніша від льогіки. По части це можна пояснити тим, що свято роковин смерти Шевченка перетворилось уже давно просто в Свято Шевченка, в свято української культури, свято перемоги українського духа, та в свою чергу — в маніфестаційно-радісні сходини українців різних станів і поглядів.

З приводу Шевченкових роковин, у софійській щоденній пресі (звичайно в „Мір" та „Зора") появлялись статті про творчість та діяльність Шевченка, про вплив його поезії на болгарську літературу, про українську літературу, культуру і т. д. Все це причинилося до того, що тепер уже кожний культурний болгарин знає досить і про Шевченка і про українців взагалі.

Щодо поезії Шевченка, то вона мала немалий вплив на поезію найбільш шанованого болгарського поета-революціонера Христо Ботева, який кілька років перед визволенням своєї батьківщини згинув на чолі повстанчої „чоти" від турецької кулі в горах коло міста Враца (майже 100 км. на північний-схід від Софії). Ботев написав небагато, бо згинув ще молодим (мав коло 30 років); але поезії його надхнені такою любовою до обездоленого болгарського народу, що терпів під 500-річною турецькою неволею, та таким революційним запалом і ненавистю до ворогів, що кожний його вірш це національний заповіт для болгар на вічні часи. Стиль, яким орудував у своїй творчості, навіть теми, які в них порушував, мають багато спільного з поезією Шевченка, на якій взорувався. З поезією нашого поета Ботев познайомився правдоподібно на Україні, де він якийсь час перебував (найбільше — в Одесі), орґанізуючи відділи повстання.

Урочисте святкування роковин Шевченка дуже дразнило чорносотенних російських еміґрантів, що від них колись аж роїлось у Болгарії (більша частина їх потім виїхала до Югославії та Франції). Тому вони робили все можливе, щоб пошкодити в цьому українцям: улаштовували в тому самому дні якісь свої імпрези, запрошуючи на них наших болгарських гостей, приходили на академію з метою провокувати українців і т. д. Та українці скоро дали собі з ними раду й ударемнили спроби вмішуватись в українські культурні справи на еміґрації в гостинній і приязній Болгарії.

М. ОСТРОВЕРХА.

Шевченко в Італії

Всесторонність ґенія у тому, що його твори — зі скарбом прикметних національних рис — переходять у спільну скарбницю вселюдської культури. Тому Данте зрозумілий не тільки для італійця, а й для інших народів світу; тому Шекспіра траґедії зрозумілі кожній людині, що находиться на певному рівні духової культури; тому Ґете й Шіллер мають постійний вплив на формування духового обличчя сучасних европейців.

До всесторонніх ґеніїв належить і Шевченко. Підстави його творчости ті самі, що й у Данте: безмежна любов до своєї батьківщини; висловлювання великих історичних хвилин своєї землі, великих полководців і героїв; безмилосерне картання національно нечестивих одиниць; витягання історичних помилок, через які нарід попав на довгі століття в ярмо; висмівання похибок, дрібничковости; передсказання політичної незалежности й сили свого народу. І як Данте був для італійців, так і Шевченко для нас, українців, є передвісником національного відродження. І Данте й Шевченко у твоїй творчості шукають правди в житті, серед суспільства; ненавидять те і тих, що треба ненавидіти.

Дивлючись на Шевченка з цього становища — становища всесторонности ґенія — зрозуміємо, чому його поезії зрозуміє, відчує не тільки українець, а й чужинець. І твори Т. Шевченка перекладені на всі головні мови народів Европи. Перекладені вони частинно й на італійську мову.

Імя України, її політичних змагань і культури, стало відоме в Італії, серед широких кол інтелектуального та політичного світу з років 1917—1920. Від того часу деякі одиниці, зокрема з літературного світу, щиро й безкорисно зацікавились нашою культурою, нашою літературою. Почали пізнавати й нашу мову. І так починають появлятись переклади поезій Шевченка на італійську мову. Перед у цьому веде відомий письменник, що за свою творчість одержав низку премій у Італії, якого театральні твори йдуть сьогодні у Берліні, у Відні, — Чезаре Меано. Його переклади Шевченка — між іншими: дуже гарний переклад „Заповіту" — появляються в неперіодичному журналі „Ucraina", який видає

КАТРЯ ГРИНЕВИЧЕВА

Коло життя

Життя приводить мене з черги на ті ж ...ами місця, де колись ходили танком мої ...малі ноги. Немов це було тільки нещодавно, ...ую чужозвучну, не польську мову між ...озлогих краківських каштанів у сяйві ве...няного золота. Чудну мову з маминої ...пісні, що її зовсім не мало чим розуміти ...моє відчужене вухо...

Немов причинна, що йде смугою місяч...ного світла, я йду за мельодійним журчанням слів. Звичайно вслід гурткові чорномаих, дещо екзотичних юнаків, мабуть студентів, та з захопленим, німим окликом ловлю це й друге слово за рубці й мов скарб ...богих несу додому.

Цить, серце!... Це мабуть твоя Батьківщина!

Сумнів стає певністю, коли в один якийсь день починаю читати враз зі Стефаником Франкові твори. Не тільки читати, але й слухати про це, читане. Бо для того, що воно діється на двох мовах, я обережно й залюбки мовчу. Слухаю, як голосів весняної ...урі, Стефаникових звязких, по лякедемонськи скупих слів, малих правд будня, наближених до ідеалу Аретіно з-над соняшного моря, та Розеґґера з суворих німецьких лісів. І думаю, що коли обличчя мойого гостя — це риси моеї незнаної країни, то вона може стати дуже тверда в боротьбі за свою душу.

Попри це все, я знала й знаю завжди, що моїх тодішніх полохких румянців і збентеженого мовчання ради, я була поза доганою і гордувала дещо цим допевненням.

— — — Як огонь, як спів і як вітер, таке було враження Франкової мови, серафимського поетового милосердя. Я не знала ще тоді нічого про красу Франкової поезії, його глибокої лірики й захоплювалася покищо тим, що було в його оповіданнях громадянське й суспільне. А читала найпливкіше поруч Стефаника, бо ж готова щораз на завваги, що їх береглася. Так платила я спізненим душевним ростом те, що в моїм окруженні, в хаті заточенця дедалі врослій корінням у чужину, серед нової життєвої конюнктури занехано для ощадности сил українську мову, як нікому з нас по вік непотрібну...

Та незабаром прийшов час, коли мені треба було приготовити до звороту всі Стефаникові книжки: зовсім нежданно я мала за пару неділь виїхати з Кракова. В почутті животворного підему, що його дає, буває, серцем писана книжка, я, що завжди боялася трохи Стефаника, його синтетичної іронії, довірила йому в один спільно читаний момент мій палкий замисл: Коли буду вскорі вже у Львові, замужня, то при першій моїй зустрічі з Франком поцілую його руку за твори, що їх читала я серед щасливих сліз.

— Що ж? — відповів Стефаник, погойдуючи, як вірлиним піррям, чорними кучерями. — Що ж? Це буде нещоденний привіт і ви, львівська пані, впровадите новий, похвальний звичай шанувати письменників.

При великій повазі Стефаникового слова, замітка оця, в якій губилася границя між правдою і жартом, збила мене з толку, проте, отямившися від нерівного враження, я рішила, що б там не було, сповнити мій замисл.

Тимчасом, поки я складала книжки, роїжилася в мені знехтована амбіція: Як це? Внедовзі я буду кимось, стану центром загальної уваги, від завтра купуватимуть мені придане, — а мене навіть не запит

ОСИП ДАЧКЕВИЧ.

Шевченкове свято підчас війни у Франції

Два тижні наперед повідомляло „Українське Слово" своїх читачів із Нансі та його округи, що в неділю 31. березня 1940 року відбудеться в салі Т-ва „Просвіта" в Нансі врочиста академія в честь Тараса Шевченка. До більшої врочистости причиниться ще й те, що з Парижа завітає між своїх вірних ректор гр.-кат. місії у Франції о. Я. Перрідон.

Та управа „Просвіти" бється з думками, чи варто було витратити стільки енерґії для реклями свята в місцевій французькій пресі і ходити до єпископа, щоб відступив на неділю одну церкву для українців й подбав за перепустку для священика. Бо ж це війна, а Нансі — це місто майже на фронтовій лінії, куди годі було дістатися без „лесé-пассé". Зрештою, дехто з нашої молоді пішов до війська, інші, щоб затерти за собою сліди, попереносились на далекі села. Домівка нашої „Просвіти" містилася в одній з бічних вулиць міста в домі одного реставратора, що обік ресторанчику мав ще велику салю, яка добре годилася для нашої просвітянської праці.

Щовечора в нашій домівці великий рух. Це молодь і старші збираються по праці до домівки на пробу хору й театральної вистави. Цьогорічне наше Шевченківське свято мусить випасти краще, ніж минулорічне. Зрештою, нам треба посилити пропаґанду між своїми членами, щоб вони не забували ніколи, хто вони такі, та щоб вміло боронили своєї національної гідности. В навечеря свята в домівці великий рух. Режисер театрального гуртка, Романович, сотню разі пригадує своїй „трупі", як кожний має бути вбраний та що має з собою принести. Його донька примірює одній дівчині вишиту блюзочку, другій позичає своє намисто, третю інформує, де ще можна позичити жовтих чобіток. Господар домівки, п. Циган, наш лемко, який щойно недавно навчився читати, не жалує труду, щоб тільки гаро прибрати сцену й салю рушниками й національними прапорчиками. Пишні взори на рушниках це гордість п-ни Віри Закусилівної, студ. медицини, що завтра виступає в головній ролі. Голова Т-ва сидить у кутку й „виправляє" промову, а хористи збилися в другім кутку та й вгадують, чи буде для кого завтра виступати.

— Та чому не буде для кого, — завважує перший тенор, — дивіть, скільки цікавих французів заглядає крізь двері на наші приготування.

Дійсно господар дому не міг обігнатися від запитів своїх земляків, що це за нація приготовляє якусь урочистість. На його відповідь, що це „ікреніен", французи здвигали раменами, догадуючись, що ці „ікреніен" це мусять бути якісь югослави або „рюс". Цікавіші самі входили між нас і питали, хто це ті українці, та з ким тримають у теперішній війні: відповісти по щирості на цей запит — не було дуже зручно.

На другий день, себто в неділю, вже від рана під церквою св. Зіґізберта, що своїм розміром та внутрішнім мальовилом дуже нагадує церкву св. Духа у Львові, почали збиратися наші селяни з дооколичних сіл. Це вперше від початку війни вони мають змогу почути спів церковної пісні та довідатися щось такого від власного духовника, чим можна би розважити бодай трохи, горем прибиту душу, „Не вмірає душа наша" — почули вірні з уст проповідника Шевченкові слова, а на їх згук по церкві понеслося голосне похлипування, бо нагадалися всім рідні стріхи й ті дорогі особи, що залишилися там, ген далеко. А цікаві гості-французи, жінки й чоловіки, гляділи, то на проповідника, то на зворушених вірних-робітників, які втирали руками сльози. Бо їх робітники, французька робітнича верства, вже давно відвикли від церкви, а ті, що ще належали до „партії священика", це були дуже рідкі виїмки.

Зараз по обіді почали сходитися гості на другу, світську частину свого торжества. Хто знає, може це востаннє вже неодному приходиться побувати між своїми людьми, востаннє почути рідну пісню та своє слово. А настрій тут направду піднеслий. При вході на салю кожному припинають жовто-блакитну стрічку. Цей дорогий скарб понесе кожний домів, до того села, де працює, й покаже свому господареві, хто і якої він, скромний робітник, нації. Ціла саля гарно прибрана, а на сцені образ вусатого у високій шапці Поета, котрий в кожного українця тут на далекій чужині викресує пригашений вогонь любови до всього, що своє, що рідне, хоч воно таке тут понижуване й обезцінюване.

Раптом на салі запановує тиша, всі повстають з місць, в супроводі членів управи входить на салю отець ректор, голова Т-ва забирає голос і в щирих безпосередніх словах щераз пригадує присутнім слова „Заповіту". Щераз в уяві присутніх пересуваються картини рідних сіл і піль, пригадується рідня, палає вогонь завзяття й росте віра у краще майбутнє. На згук пісень, хоч невибагливо виконаних, зате таких радісних і рідних, серце бється веселіше. Одна година розваги, а який капітал витривалости! А оце й картина з рідного побуту. Бодай на кулісах видно там в глибині село з трибанною церковцею, а на сцені веселий гурток молоді, що добуває з себе всі свої вмілости, щоб тільки найкраще вивязатися з своїх роль; щоб ніхто не говорив пізніше, що вони надармо щовечора по тяжкій цілоденній праці, по пять і десять км. їздили роверами до читальні на проби. І заслужено тепер збирають рясні оплески. В антрактах громадяни оточують колом о. Перрідона, допитуючи, що чувати з війною, чи в Парижі є які звістки з українських земель, що робити, щоби викрутитися від війська... І вже давно пора неодному вертатися домів, але шкода собі псувати цього святочного настрою, тимбільше, що такого вечора так скоро вдруге не буде...

——o——

ШЕВЧЕНКО В ІТАЛІЇ

(Докінчення статті зі стор. 4-ої).

у Торіно Млада Липовецька. Дальше, перекладає Шевченка незвичайно майстерно Джячінто Тревізонно, італійський письменник та публіцист, що докладно студіює наше питання. Перекладав Шевченка й незвичайно талановитий публіцист і письменник, знавець нашої культури проф. Люіджі Сальвіні.

Розуміється, що всі ці письменники перекладають на італійське не тільки твори Шевченка, а й інших наших письменників, про що згадаємо іншим разом.

До речі: до пізнання нашої мови причиняються дуже багато останні праці проф. Е. Онацького, а саме: його граматика української мови для італійців; його італійсько-український та українсько-італійський словник.

Звичайно, щоб твори Шевченка появились у повному перекладі на передові мови народів Европи, то до цього треба загальних інших умовин, які спряли б популяризації української культури серед культурних чужинців.

——o——

ють такі рівнодушні учителі української мови, як ось цей, високий, поважний студент, хто це, з ким я вибираюся з хати — у життя?

Бо ось ходить він так самісько, як звичайно, з кута в кут кімнати, крутить папіроску з жовтавого, як чайна троянда, батькового Пурзічану і хоч би слово зацікавлення, чи нехай би, до речі, співчуття?...

— — — Не знаю я тоді нічого про те, що Стефаникові руки, які тепер на цвинтарному русівському узгіррі розсипаються в порох, придержали мене в роковий день біля чужого берега, неназвану, нерозбуджену, ніяку...

— — — Вскорі стала я дуже близька до сповнення мойого палкого наміру: літо, минені саме пізні Великодні, дерева в зелені, мов хризопас, — святоюрським пологим горбовинням поспішає непомітний прохожий у брунатній, примятій загортці, він торкає нею в призадумі купу цегли при дорозі, і ржава смуга остає на одінні. Він виглядає, як коли б ним ніхто ніколи не піклувався, а найменше він сам. А святоюрський сад чарував, як згодом на картинах Новаківського, і немов пособляв палким поривам та півдитинним обітам.

— Ото ж і твій Франко! — опів голоса сказав мій чоловік.

Прожогом звільнила я свою руку, стала бігти на пучках легких пальців за Богом даною зустріччю. Сукня з рожевого батисту з вінком дрібних рісок довкола стану, тугенька й, як шкло, чиста, маяла з шумом, і піддавався ранньому леготові мій ширококрилий фльорентійський капелюх із гильською бозу, та оксамиткою звязаною на шиї. Від гомону біготні поет пішов поволіше, навіть відхилив, було, голову в мій бік, а в його порусі видно було готовість зупинитися...

Це був він, чудовий співак душі й долі народу, цей, що сплітав безсмертний антіфон українській жінці, як Шеллі, Ґвідо Рені, Ведекінд — своїм. Русе, з ярким посвітом, волосся було відкинене з-над класичного чола під старим капелюхом, гострі черти профілю стоновані тінями продовж впадин, ділали, як скульптура.

Він глянув з-під жевріючих, кволих повік, на яких немов не ставало вій, — у цьому зорі був смуток до глибин. Ні, не смуток, щось безмежно більше, що вміщувалося у вислові Гайного: „unter der Last der Nation leiden".

Я здержала схвильований віддих: це ж був той, що приневолював моє серце битися високо, а сльозам плисти в незнаній насолоді... Та й мої кроки застрягли. Бо ось, аж тепер я зясувала всю ґротеску моєї постанови, спаленіла від ніяковости й оглянулася, як за рятунком, за моїм товаришем дороги. Як то воно було б Франкові від такого, як оце я вадумала, бурхливого привіту? Який діяльоґ міг завязатися з конечности, опісля, з таким моїм засобом слів, що над ним тільки розвести руки?

І який ще молодий! Цього я не знала.

Щаслива, що не нанесла мороки поетові й собі, пішла я квапно в інший бік і перечеркнула тоді раз назавжди бажання, живе й евангельськи просте в теорії та у дійсності, як неодно надхнене чуттям, близьке промаху чи ошибки.

— — — Хіба не дивно, що я знову тут? Навкруги мене, мов перстень, оперезує душу розкішне коло дерев, заплітає мене собою старий Краків. І хата моїх батьків стоїть ще, та сама, і скриплива хвіртка, зелена й досі, хоч певно інша. Стовбури далій, як тоді...

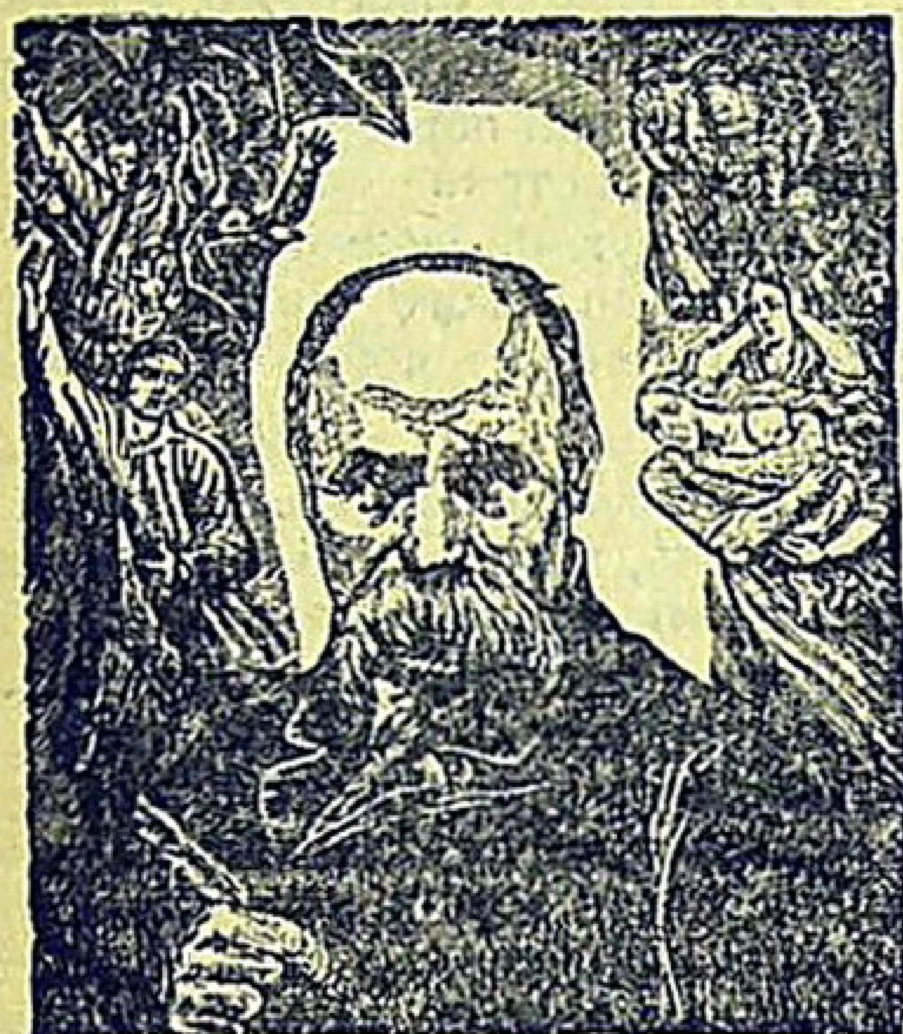
Катря Гриневичева.

——o——

Шевченко в дзеркалі української поезії

І добрі поети, й погані піїти складали віддавна свою данину Тарасові. Найчастіше бували це т. зв. принагідні вірші, з нагоди якоїсь академії, видання популярного декляматора, — автім у березні кожного року редакціям наших часописів насилано тирти віршів про Шевченка.

Не все навіть визначним поетам, удавалось підійти до Шевченкової постаті нешаблоньно, з якоюсь новою гадкою, яка кидала б свій промінь на зглиблення і зрозуміння Шевченкового „комплексу". Того комплексу, що його творить і сама поетова творчість і його життя в минулому і — нині, продовжувала в його завжди живій спадщині.

Шевченко, як характер,— постать таки справді незвичайна, якій важко підбирати аналогій у світовій літературі. Де інде знайти таку другу людину, як Шевченко, що, ведений єдино могутнім голосом раси та її славного минулого, — сам, стоячи на позиціях найбільш тоді поневолених народніх верств, зумів з такою силою й завзяттям стати на боротьбу віч-на-віч цілої імперії та її, злочинного в його очах, ладу? Одним з документів, що найбільш потрясають — це його власні авто-портрети, почавши від відомого молодого у „байронівському" стилі (1840), аж до його останніх речей із заслання, де бачимо бородату й лису людину, по якій пізнати „неволю і недолю". Бачимо там цілу метаморфозу впродовж небагатьох літ, документ того, як може на фізично знищити людину. Духово — міг Шевченко на деякий час перестати писати, — але гнів його вибухнув пізніш іще ненависніший і його рядки стають клубком пошарпаних нервів. Зважмо, що Шевченко здійснив свою творчість ціною власного життя і саме це в його творчості для нас таке притягальне. В її обличчі наче сильніш уґрунтовується віра в людину і її призначення, у незнищеність її духових первнів у ніяких, навіть найбільш нелюдських, умовинах.

Як розуміли Шевченка, його трагізм і борикання пізніші поети? Кожна доба приносила своє власне розуміння й підхід до Шевченка. Давніше писали на тему Шевченка і Леся Українка, й Самійленко, й Карманський, і покійний (як поет) Тичина. З них Карманський може найглибше підійшов до деяких елементів Шевченкового комплексу, але лиш, як сатирик. Але нас цікавить передусім те, як наші сучасники сприймають Шевченка. Розуміється, було б зовсім некритично вважати, що саме нинішні поети, ось то, знайшли правдивого Тараса. Їх твори лишаться, звичайно, теж лиш документами їхньої доби, як погляд на те, чим в їх очах був Шевченко для нації.

Домінантою майже всіх віршів є, так сказати б, одухотворення безголосої землі, яка, по довгих роках, знову себе віднайшла і несподіваність появи, що прийшла, як вибух. Ось Ол. Стефанович пише в сонеті „Шевченко":

Це буремно випнуте вітрило,
Що човна нестримано жене,
Це — велике серце огняне,
Що над степом сонцем засвітило.

Стомогутньо випростані крила,
Між котрими років не засне.
Чудо ясне, — дивне і страшне:
Ожила земля й заговорила...

Цей сам поет дав і другий вірш про Шевченка:

Заклекотало десь у горлі
Клубком із крови і зо сліз —
І крила, що були униз,
Розкинулися, яко орлі...

Тут далі Шевченко, може надто патетично-пересадно, порівняний до „огненнолавового Кракатао" ,але це теж один із кращих віршів Стефановича.

Шевченкові присвятив свій сонет теж і **Е. Маланюк:**

Не поет, бо це ж до болю мало,
Не трибун — бо це лиш рупор мас,
І вже менш за все — „Кобзар Тарас"
Він, ким зайнялось і запалало.
— — — — — — —
Лютий зір прозрілого раба,
Гонта, що синів священим ріже, —
У досвітніх заґравах — степа
З дужим хрустом випростані крижі...

Автім Шевченко в творчості цього поета приходить нераз, як нпр. у такому фрагменті з „Посланія":

Шевченко лиш збуди вхаос,
Що непорушно спав над степом, —
Він не здійснив своїх погроз,
Він Гонта був, а не Мазепа...

В одного й другого поета Шевченко — стихійна сила, що зрушує неживу, чи заснулу землю-степ. Тут поет — справді „чудо дивне й страшне", бо ж виступив він наче всупереч усякій льогіці й умовинам, коли вже здавалося все заснуло спокійним сном по малоросійських варениках і серед таких „героїв", як Квітчиний тип, козацький вдеґенерований нащадок, пан Халявський...

Не пишний монумент із мармуру Ти залишив по собі,
Коли туди відходив, звідкіля немає вороття.
За бронзу й мідь тривкіше слово — і, як завжди, сонце сходить,
не цвітуть свічок лілеї молитвами забуття...

...Ми виростали в спадщині Твоїй, як в сяйві сонця листя,
У кур'яві воєн, у мряці буднів час Тебе не зрушив.
Твоє найменшя, як молитву, кладемо на стяг...

Свій власний підхід зумів дати **Б. І. Антонич** у вірші „Шевченко":

Тут Шевченко звязаний із своєю українською природою. В цій єдности людина-природа транспонує Антонич і пізніш свої поетичні образи про Шевченка, як нпр. про те, що „Антонич був хрущем і жив колись на вишнях, на вишнях тих, що їх оспівував Шевченко, або ж, у „Країні Благовіщення" згадує він: „Шевченко йде — вогонь, людина, буря..."

Перед самою війною, коли йшли приготування до вшанування 125-ліття народин Шевченка, появилось немало речей на всіх українських землях. До дитячих років поета відноситься вірш **С. Гординського:**

Так з нарóдних глибин,
З надр чорноземy чорних,
Встав він — Слово і Чин,
Слово правди незборне.

Там представлено малого Тараса, як слухає з кутка оповідань свого діда про панщину й козаччину:

І ніхто із старих
Не вгадав, що в хлопяті
Дух той зріє, що їх
Піде всіх визволяти,

Той, що крикне колись
Гнівним криком по світу, —
Не потоками сліз,
А вогнем Заповіту, —

Що їм душі пірве
Гураґанний вітер,
Слово віще, живе:

Гординський дав теж у той час фрагмент своєї поеми „Ніч над Каспієм", де темою є ті кошмарні роки Шевченкового заслання, в яких він упродовж літ не написав ніодного вірша. На цю саму тему маємо й поезію **Ст. Крижанівського** „Шевченко на засланні":

...Він оглядається назад:
Пустеля. Сум. Сатрапи пяні.
Знущання й муштра. І горять
Ті десять літ, як серця рани.
Ні фарб, ні друзів, ні листів,
Ні віршів. Пустка та чекання!
Лише цькування диких псів
Та жах повільного вмирання...

Цю саму проблему заторкує **Андрій Малишко** у „Тарасовій землі":

В хвилину суму, в ранній час
Поза валами, за куґою
Він виглядав — не йде баркас
Із вісточкою дорогою...

Про Шевченка в Седневі писав **Петро Дорошенко:**

...Угорі
Шумлять задумано тополі,
А захід полумям горить...
...Вже не шуміли комиші,
І плив кріз ніч могутній голос
Його вселюдської душі...
— ...та вставайте... порвіте!...

Згадати б іще таких авторів, як І. Неходу, П. Дмитерка, П. Карпенка, М. Шеремета, В. Пітльованого, І. Гончаренка та ін.

Поезії інших поетів, як ось **О. Бабія**, більш на загальну тему („Найбільша тайна"):

Найбільша тайна тайн усіх,
і загадка все незбагнута:
як з-поміж тих рабів німих
Пророк зростав під свистом кнута!
Скрізь темрява, усюди тлінь,
Усюди схилена покора,
скрізь тільки відгомін квилінь,
і всюди паном — лютий ворог.
Аж тут нараз — як у тишу грім,
аж тут нараз — мов буря, вітер:
послання усім-усім:
— Вставайте, кайдани порвіте!...

В намаганні, присвоїти собі, переробленій й викривлені ідеї Шевченкової творчости, повстали цілі лантухи віршів різних поетів. Ще десь у 1927 р. Сосюра писав у своїй поемі, що Шевченко, коли б нині жив, належав би до однієї жандармсько-слідчої установи... Як зразок, більш веселости ради, можемо зацитувати кусок вірша **Андрія Михайлюка** із збірки „Соняшний день" (1936):

Тобі здавалося, що друзі
приносять мрії молоді.
Та катуванням і нарузі
тебе запродали тоді
пани Куліш і Костомаров —
твої запеклі вороги.
Ти ж про широку волю марив
для всіх трудящих навкруги.
У їхню щілинку не вліз ти
таким великим бунтарем.
І вчора націоналісти
Знущалися над „Кобзарем"...

і т. п. вигадки, які доказують, що авторові добре сала за шкуру залили.

На таку осередкову постать нової української історії, як Шевченко, ще нераз повертатимуться поеми. Вона тягне до себе передусім уяву поетів, якій він дав загально історично-національні міти, заповіти, визначення й накази. А передусім мав Шевченко геніяльний дар творити символи, що сягали в саму суть українського буття. І „церква-домовина", і „два Івани" з Великого Льоху, і „Холодний Яр", що так пророцьки повторився у час визвольної війни, і „правда" — ота специяльна, тільки українська, і „жива душа" — все те піднесене до рівня символів і наладоване нечуваним ладунком динамізму і притягає та буде притягати до себе уяву кожного українця, і передусім поета.

С. С.

З голосів преси

Американські відгуки

У звязку з останніми подіями в Европі, також американська преса не скриває погляду, що анґлійська дипльомагія і політика потерпіли нову, велику поразку. Ню-йорський кореспондент „Франкфуртер Цтг" коментує голоси тієї преси і пише:

»Огірчення, що його спричинили в Злучених Державах нові анґлійські невдачі, віддзеркалюється пророчисто в »Ню-Йорк Таймс«. Очевидно, автор статті послуговується при окреслюванні німецького поступовання такими словами як »вимушування« і »ґанґстерство«, що їх тут загально вживають для означення всякої акції держав оси. Проте часопис признає, що вісь осягнула дві нові безкровні перемоги (друга — це успіх Японії у посередництві між Сіямом та Францією). Легкість, з якою вісь осягнула обі ці перемоги, не може статись притокою, щоб їх не доцінювати. Це процес концентрації сил, які зростають. »Ясно — пише цей великий ню-йорський часопис, — що Гітлер дотепер безупину побиває анґлійську дипльоматичну гру на европейському континенті. Це тимбільш гідне подиву, бо на перший погляд постійно видавалося, що найкращі карти є в анґлійських руках. Бо ж ні одна з Гітлерових жертв, або з його союзників, не стояла спочатку перед загрозою, що Анґлія нею заволодіє, навпаки, така загроза йшла тільки від Гітлера. Отже чому Гітлер мав постійно успіх? Частинна відповідь на це лежить у нездібності британської дипльоматії, перш за все підчас головства Чемберлена в уряді. І коли б анґлійська дипльоматія зробилась у майбутньому навіть дуже зручна, то в міжчасі сталася її проблема незвичайно складна. Після цього, як Гітлер з подивуґідною легкістю розторощив армію, що видавалася найбільшою в Европі, — прийдеться все важче переконати далеко віддалені від Анґлії держави, що їм слід йому протиставитися, навіть при анґлійській допомозі«.

»Ню-Йорк Таймс« потішається у цьому жалюгідному — на його погляд — положенні, вірою, що Гітлер поза Німеччиною, не має ні одного справжнього приятеля«.

Ця сама „Франкфуртер Цайтунг" приносить ще кореспонденцію з Будапешту, якої автор, на основі югославянських звідомлень, обговорює пляни Анґлії на Близькому Сході.

»Про відвідини Ідена в Анкарі пише тамошній (анкарський) кореспондент білгородського »Време«: З достовірних кол довідуємося що справжньою метою Іденових відвідин в Анкарі було підготовити політичний терен для окупації Сирії анґлійським військом, щоб таким робом створити бажане сполучення між Єгиптом і Туреччиною для перемаршу анґлійських частин. Анґлія вважає, що для здійснення цього пляну конечна згода Туреччини. Цю згоду наміряє Анґлія здобути обіцянкою, що після війни звільнить Сирію з-під окупації та передасть її Туреччині. Труднощі, які у цій справі виринули підчас переговорів, полягають у цьому, що турки зажадали закріплення тої обіцянки на письмі, підчас коли анґлійці хотіли б таке писемне зобовязання виминути з огляду на враження у Франції (мандат над Сирією має Франція — Ред.)«.

Із цього звідомлення бачимо ясно, як далеко пішли знов анґлійські пляни перетворити південно-східню Европу в операційний терен анґлійських армій. Це наново потверджує правильність останніх посунень німецької політики«.

Грецькі та югославянські новини

Про побут і заходи Ідена в Атенах пише „Дойче Альґемайне Цайтунґ" за інформаціями тамошніх чужинецьких кореспондентів м. ін. таке:

»На тлі сучасного положення не міг Іден найти в Греції віри своїм обіцянкам про допомогу, то ж узаявся за погрози. Він передав грецькому урядові письмо Черчіля, в якому той вимагає, щоб Греція не посмілилася підписувати сепаратного мира. Ціла акція Ідена в Атенах спиралася саме на підкреслюванні цієї вимоги. Він натякнув, що кожну іншу політику грецького уряду вважатиме Лондон зрадою »союзницької справи« і відповість на неї подібно як відповів французькій фльоті в Орані та Дакарі після »відпадення« Франції. На цю погрозу бомбардування завважив грецький премієр, що Пірей та Атени є відкритими містами (в яких нема концентрації війська, ні оборони — Ред.), але це не зробило на Іденові »ніякого враження«.

Ще більш дивоглядною стає робота Ідена в іншій ділянці. Він, здається, почуває себе у тісній вулиці, бо на випадок, коли б усе у Греції провалилося, передбачує він уже нині, подібно, як у світовій війні, висилку анґл. военного корабля для відтранспортування високих достойників. За цими самими джерелами, грецьке посольство в Анкарі дістало було від свого уряду доручення, щоб стримати Ідена від дальшої подорожі до Атен. Тому Іденових відвидин в Атенах зовсім не сподівалися і грецький премієр зовсім не вибирався на летовище його зустрічати. Він довідавс про приїзд щойно тоді, коли Іден уже причалив..«

За інформаціями білгородського »Време«, Іден запропонував в Атенах навіть таке, щоб у крайній потребі перевезти грецьку армію на Близький Схід, або до Півн. Африки«.

Цікаві також є завваги та інформації „Ноєс Вінер Таґбляту" на цю тему:

»Мабуть у звязку з мало успішними розмовами Ідена і Дила в Атенах, сильне огірчення викликала в Лондоні вістка, що грецький посол в Софії відмовився виїхати бо, мовляв, Греція не находиться у стані війни з Німеччиною. Вслід за цим, Ренделеві товаришили у виїзді тільки представники т. зв. союзників, себто посли еміґрантських урядів Польщі, Голяндії та Бельґії. В Лондоні проголосили ноту, що її передав анґлійський посол Рендел з приводу зірвання дипльоматичних взаємин між Анґлією та Болгарією. В ноті сказано, що Анґлія »затримує за собою свободу акції«, бо »вважає Болгарію країною, яку окупував ворог«.

Головною турботою Лондону стався тепер наглядно Білгород. По Лондоні кружляє безліч вісток, з яких пробиваються найчорніші сподівання щодо майбутньої позиції Югославії супроти держав оси та пакту трьох. Ясно, що Іден мав доручення і також намагався полетіти з Атен ще й до Білгороду, але не зустрінувся з найменшою хоча б заохотою до цього з югославянського боку. Тому й той плян не вдався. Замість цього викликав Іден свого посла у Білгороді, Кемпбела, до Атен і дав йому докладні інформації. Негайно після свого повороту до Білгороду зажадав Кемпбел авдієнції в югославянського премієра«.

———o———

Як втікав з Еспанії б. румунський король

Своєрідну сензацію в пресі викликала втеча б. румунського короля Карла, який перебував дотепер разом зі своєю любовницею, ославленою жидівкою Люпеску в Севілі, в Еспанії. Карло, приїхавши до Еспанії, зобовязався перед еспанським урядом, що не буде втікати і на основі цього зобовязання дістав доволі велику свободу рухів. Але слова таки не дотримав. „Ноєс Вінер Таґблят" подає за еспанською аґенцією „Сітри" такий опис тої дивовижньої втечі:

»За характеристичними лондонськими інформаціями, прибули до столиці Портуґалії, Лісабони, б. румунський король Карло і мадам Люпеску та заїхали до знайомого лікаря. Про ближчі обставини його втечі відомо, що Карло використав свободу рухів, яку йому еспанський уряд — також на те, щоб купити собі авто марки »Линколн«, яке мало куди більшу скорість, ніж придаване йому часом і виїздах еспанське, поліційне авто. Карло [illegible]брався тікати в напрямі на Бая[illegible] і у відповідному моменті взяв нагло таку скорість, що поліційне авто не могло його вже наздігнати. Хоча негайно повідомлено всі прикордонні поліційні станиці, то все таки вдалось Карлові при допомозі польського дипльоматичного авта, в яке він згодом пересів, втікти на португальський бік через міст на ріці Ґуадіяна, коло Розаль де ля Фронтера. Еспанські урядовці найшли поблизу ґраничного переходу в[illegible] тільки порожнє авто б. короля. Готелеві кімнати, які піднаймав Карло у Севілі в міжчасі опечатала поліція«.

Описуючи цю саму подію „Дойче Альґ[illegible] Цтґ" додає:

»Як вдалося втікачам перенести неспостережно до авта дорогоцінності, в тому числі намиста мадам Люпеску і навіть високовартісну »грецьку колекцію« Карла — покищо неясне. Готель, в якому мешкав, натягнув Карло на 10.000 пезетів. Також особисту свою прислугу обманула ця парочка на двомісячну незаплачену заслуженину«.

———o———

„ГОТУЙМОСЯ ДО НОВИХ ЖЕРТВ!..."

Лорд Емері про положення на Балканах

ШТОКГОЛЬМ, 8. III. — „Стоїмо перед великими труднощами й небезпечними завданнями" — заявив анґлійський міністр для Індії Емері підчас дискусії на тему „жахливого і грізного положення на Балканах", в якому опинився Лондон внаслідок рисковної політики своїх военних підбехтувачів. Треба рахуватися також і з іншою ще небезпекою — казав лорд Емері — що „куди ближче для нашої країни". „Мусимо поважно взяти під увагу можливість — [illegible]кався Емері — що після розмірно спокійного періоду — пічнуться багато сильних і безперервні атаки на анґлійські кораблі, корабельні майстерні і британські міста. Анґлія мусить готуватися до всіляких жертв, недостатків і нових ударів".

———o———

АНҐЛІЙЦІ НЕ ДОВІРЯЮТЬ СВОЙОМУ ЛЕТУНСТВУ.

БУЕНОС АЙРЕС, 8. III. — Анґлія не має великого довіря до свойого летунства. Про те свідчить виїмок з одної статті анґлійського щоденника „Сандей Експрес", що його подав як надзвичайне повідомлення арґентинський часопис „Насіон". Зі статті „Сандей Експресу" виходить, що більшість анґлійського громадянства дуже сумнівається, чи налети анґлійських літаків дійсно успішні. Одночасно „Сандей Експрес" додає, що треба побачити, якого знищення наробили німецькі бомбовики тільки впродовж одної ночі в Лондоні або в Кавентрі, або впродовж трьох налетів на Свенсі. Здається, — пише згаданий щоденник — що анґлійські літаки часто атакували Бульонь. Але як про те свідчать світлини, шкоди в Бульонь такі невеличкі, що вони роблять враження, наче їх спричинило кількох пяних моряків підчас відпустки на суші. Треба — пише анґлійський щоденник — покінчити з тією очевидною нерівномірністю й посилати до налетів значно більше літаків, ніж досі.

———o———

Ш[...]ки зі світу

Великі атаки на Анґлію і Мальту

[Б]ЕРЛІН, 8. III. — **Головне Командування** [німе]цьких Збройних Сил подає:

[О]дин підводний човен затопив два во[єнн]і озброєні торговельні кораблі, загаль[ної] містоти **12.061 тон.**

[У] **північній Африці** ескадри німецького [лет]унства бомбардували бомбами лекшого [і с]ереднього калібру кольони таборів, вій[сько]ві зосередження і табори бараків в о[коли]ці Дерни. У таборах спалахнули на[галь]ні пожежі. Вибухи бомб знищили ба[гат]о возів та знищили й поважно ушкоди[ли] будинки.

Відділ німецьких спадних літаків збом[бар]дував з надзвичайним вислідом вчора [веч]ором пристань і портові уладження у **Валетті на Мальті.**

Підчас атак на ряд летовищ у південній [і п]івденно-східній **Анґлії** німецькі бомбови[ки] поцілили бомбами ганґари й літаки, що [сто]яли на землі. Всі ті літаки знищені.

Стежні літаки вдатно бомбардували під[час] своїх розвідчих летів портові уладження кількох міст у південній і південно-східній Анґлії та Лондон.

Один німецький бомбовик перевів сміливу спадну атаку на летунські заведення у **Филтон;** бомби важкого калібру знищили одну з великих монтажних галь, скорострільний вогонь ушкодив кілька готових літаків.

У висліді стежних летів над Мальтою устійнили наслідки бомбових атак з 5. III. на летовище у Гелфері. Обекти цього летовища цілковито знищені, знищені між іншим три важкі боєві літаки, галя репараційних майстерень і бараки. Поважно ушкоджені ганґари й кілька літаків.

Як удень, так вночі ворог не налітав на Німеччину.

Підчас атаки на летунські заведення у Филтон особливо відзначилася залога одного з літаків, що брала участь у тій акції, в особах: поручника Голинде, ст. фельдфебля Лебуди, підстаршини Вебера і ґефрайтера Шілінґа.

Сильне бомбардування Мальти

РИМ, 8. III. — **Головне Командування** [Іта]лійської Армії подає:

Специяльний кореспондент аґенції Стефані повідомляє про багатократні атаки німецького летунського корпусу на летунські [баз]и на Мальті, про які повідомляв четвер[то]вий німецький комунікат.

Німецькі бомбовики в супроводі ло[ве]цьких літаків надлетіли кількома наворо[тами] й скинули багато тон бомб значної вибухової сили на заздалегідь передбачені обекти на летовищі у Гелфер. Німецькі бомби, що їх скинули зовсім несподівано, знищили обекти на летовищі і положені там маґазини з воєнним матеріялом. У північній частині летовища вибухли великі пожежі. Надзвичайно нагальна ворожа протилетунська оборона з землі не мала ніякого успіху.

Бомби на британські кораблі

РИМ, 8. III. — **Головне Командування** [Італ]ійської Армії подає:

На **грецькому фронті** нічого замітного.

У північній Африці італійські літаки заатакували і збомбардували ворожу летунську базу. Літаки німецького летунського корпусу заатакували маршеві кольони і зосередження військ. Знищено 20 самоходів, багато поважно ушкоджено. Крім того бомбардовано бараки і табор під наметами в околиці Дерни, де вибухли пожежі.

Інші німецькі літаки обкидали бомбами військові обекти в Ля Валетта на Мальті.

Італійські летунські ескадри, що діють у східньому районі Середземного моря, заатакували сильно хоронений транспорт ворожих кораблів, що плили під конвоєм, причому обкидали цільними бомбами один кружляк, один контрторпедовець і три пароплави.

У Східній Африці відбито ворожий наступ в околиці Курмук (горішній Судан).

Підчас бою під Керен, про який повідомляв учорашній воєнний комунікат, ворог потерпів дошкульні втрати.

—o—

Ґен. фельдмаршал Лішт у Софії

СОФІЯ, 8. III. — Головний вожд німецьких відділів у Болгарії, ґенерал-фельдмаршал Лішт прибув до Софії, де його прийняв цар Борис, голова уряду Філов, мін. закордонних справ Попов і мін. війни Дескалов. Ґенерал-фельдмаршала Лішта супроводив німецький посол у Софії фон Ріхтгофен. Підчас свого побуту у столиці Болгарії ґенерал-фельдмаршал Лішт відвідав головного вожда з часів світової війни Миколу Шекова.

—o—

Рузвелт накидається з допомогою Югославії

БУДАПЕШТ, 8. III. — Мадярський щоденник „Мадярорщаґ" подає з джерела, що заслуговує на довіря, сензаційне повідомлення з Уошінґтону. Воно подає, що президент Рузвелт намагався перед кількома днями накинути югославянському урядові обіцянку допомоги. Мадярський щоденник подає, що це було цього самого дня, коли голова уряду Цветкович і мін. закорд. спр. Цінцар-Маркович були у Фірера в Оберзальцберґу.

—o—

Японці збомбардували головну китайську кватиру

ТОКІО, 8. III. — Пресове бюро японської **фльоти**, що діє на середне-китайських водах, подає, що у пятницю рано ескадри японських водолітаків заатакували головну китайську кватиру на захід від Ічан. З летунством співділали японські сухопутні сили. Японські літаки спричинили поважні шкоди в осідку головної кватири та в інших військових обектах. Без огляду на вогонь китайської протилетунської артилерії всі японські літаки вернулися ціло.

—o—

Прощальні відвидини сіямського міністра
в міністра фон Рібентропа

БЕРЛІН, 8. III. — Міністер закорд. справ фон Рібентроп прийняв у сільському маєтку у Фушлі сіямського міністра Праюн Монтрі, що перебуває у Німеччині. Він склав мін. фон Рібентропові прощальну візиту.

—o—

„НІЩО — ТІЛЬКИ РУМОВИЩЕ..."
Як американець описує Кавентрі.

НЮ-ЙОРК, 8. III. — Американські щоденники подають звіти очевидців про шкоди, що їх спричинили останні німецькі летунські атаки. „Я бачив багато знищених бомбами місцевостей — пише кореспондент **„Уердл Телеґрефу"** — але, коли я оглядав Кавентрі, я мусів на кожному кроці говорити до себе: Боже! Який це жах! Я дивився на всі боки з одної площі, що вже її сьогодні немає, але я ніщо більше не бачив, як тільки румовища. Я йшов одною вулицею, застрягав вище кісток у румовище і ледви міг здогадуватися, що тут колись була вулиця. Зовсім певно, ще після війни находитимуть трупів під румовищем фабричних будинків..."

—o—

ЄГИПЕТ ПІДКРЕСЛЮЄ СВОЮ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ.

АНКАРА, 8. III. — З Каїра повідомляють, що египетський сенат виніс постанову, що викликала в політичних кругах особливе враження. Специяльно звернули на неї увагу тому, що це діється якраз на кілька днів перед поворотом Ідена до Каїра. Египетський сенат рішив:

„Египет — це самостійна й незалежна держава з необмеженою суверенністю. Він не стоїть під протекторатом якоїнебудь держави. Анґлії не вяже ніяке зобовязання боронити Египет. Вона тільки тоді зобовязана помагати Египтові, коли він проголосить війну. Такі самі зобовязання має Египет. Тому згідно з договором про союз, Египет дав Анґлії, як державі, що воює, всяку поміч і виконав усі свої зобовязання".

—o—

ІДЕН ПОГРОЖУЄ ЗБОМБАРДУВАННЯМ АТЕН.

АТЕНИ, 8. III. — В кілька годин після виїзду Ідена з Атен пішли вперті поголоски про його балачку з грецькими визначними мужами, а саме, що Іден доручив грецькому премієрові письмо від Черчіля з вимогою, щоб Греція в ніякому випадку не підписувала окремого мира. Іден зазначив притому, що коли б Греція зважилась на те, то Лондон уважатиме цей поступок за зраду демократії. Він кинув також погрозу в сторону Греції, заявляючи, що Анґлія не подарувала б такої зради та поступила б у тому випадку так, як з Францією у Дакарі. У відповідь грецький премієр заявив, що Атени проголошені вільним містом, нефортифікованим і безборонним. Тоді Іден лише усміхнувся згідливо, а щоби ще більше застрашити грецький уряд він додав, що Грецію чекають ще важкі хвилини. В цих словах містилась не лише погроза, але й весь песимізм самого Ідена, коли він покидав Балкани.

У звязку з цим в політичних кругах Греції підчеркують, що гостина Ідена не мала ніякого значіння, а доказом цього є хоча би те, що грецький премієр довідався про побут Ідена в Атенах щойно згодом, як цей уже довший час мешкав у турецькім посольстві.

Наслідки побуту Ідена в Атенах це доказ, як дуже захитаною вважає себе Анґлія на Балканах. Усі теперішні заходи Анґлії виявляють, що вона вже поробила висновки з свого положення. Тому вона силується тепер скупчити свої сили на Бл. Сході для противаги швидко зростаючим там політичним і військовим впливам держав оси.

— МІНІСТР ІДЕН І ҐЕН. ДИЛ закінчили свої офіційні відвидини в Атенах. Про розмови з грецькими державними мужами проголосили комунікат, що нічого не каже.

— У СІЧНІ Й ЛЮТОМУ ц. р. анґлійці затопили й сконфіскували 15 французьких торговельних кораблів, що везли для Франції харчі та інші необхідні для життя товари. Відомий французький тижневик „Ґренґуар" домагається, щоб французька влада зліквідувала вибагливе життя анґлійців у курелевих місцевостях на Балканському побережжі.

З книжкою і ґазетою в народ!

В таким гаслом започаткувало „Українське Видавництво“ в Кракові акцію поширення українського друкованого слова в маси. Як ми вже згадували, ця акція увінчалася гарним успіхом, бо поверх 140.000 українських книжок ріжного змісту розійшлося в українському терені.

Щоб ще більше умасовити українську книжку, щоб ще дальше дати змогу її ще більшого поширення, проголошуємо:

Березень — місяцем дешевої книжки!

Нижче подані книжки будемо продавати цілий місяць по знижених цінах

автор		ціна нормальна	ціна знижена
Андерсен:	КАЗКИ	1.—	0.50
Марко Вовчок:	ВІД СЕБЕ НЕ ВТЕЧЕШ	1.—	0.70
Воронець:	Український буквар „ЯРИНА“	2.—	1.—
Келерман:	ТУНЕЛЬ	10.—	6.—
Кобилянська:	ЦАРІВНА	7.—	5.—
„	БИТВА	1.—	0.50
Короленко:	ЧЕРКЕС	1.—	0.50
„	ЛІС ШУМИТЬ	1.—	0.50
Котляревський:	НАТАЛКА ПОЛТАВКА	2.—	1.—
Крушельницький:	ІВАН ФРАНКО	4.—	2.50
Левицький:	МИКОЛА ДЖЕРЯ	3.—	1.50
„	БІДА БАБІ ПАЛАЖЦІ	1.—	0.50
„	ХМАРИ	10.—	5.—
Ляфонтен:	КАЗКИ	2.—	1.—
Ніцше:	ТАК МОВИВ ЗАРАТУСТРА, І., ІІ. і ІІІ. ч.	6.—	3.—
Руданський:	СПІВОМОВКИ	2.50	1.50
„	ЦАР СОЛОВЕЙ	2.—	1.—
Тобілевич:	ЖИТЕЙСЬКЕ МОРЕ	3.—	1.50
Л. Українка:	НАД МОРЕМ	1.—	0.50
„	ПРИЯЗНЬ	3.—	1.50
„	БОЯРИНЯ	2.—	1.—
Фенелон:	КАЗКИ	2.—	1.—
Франко:	ЗАХАР БЕРКУТ	5.—	2.50
„	ОСНОВИ СУСПІЛЬНОСТИ	6.—	3.—
Шевченко:	МУЗИКА	2.—	1.—
„	ГАЙДАМАКИ (поема)	2.—	1.—
Яцків:	ТАНЕЦЬ ТІНЕЙ	9.—	4.50
	Народний декляматор	4.—	2.—
Ющишин-Петрова:	ВЧІТЬ НЕПИСЬМЕННИХ	1.—	0.50
Полянський:	ДО СОНЦЯ (І. початки чит. і пис.)	0.50	0.25
„	„ „ (ІІ. читанка)	0.80	0.40
Жуківський:	ВАЖНІШІ ПОДІЇ НАШОГО МИНУЛОГО	0.40	0.20
Галіт:	ДОМАШНИЙ ПРОМИСЛ	0.50	0.25
В. Верниволя:	ТАРАС ШЕВЧЕНКО	1.50	0.75
Петренко:	ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ч. І.	1.50	0.75
„	„ ч. ІІ.	1.50	0.75
Квітка:	ПЕРЕКОТИПОЛЕ	0.60	0.30
Коцюбинський:	ВІДЬМА	1.—	0.50
Вуйко Влодко:	ПРИГОДИ ЮРЧИКА КУЧЕРЯВОГО	1.—	0.50
Роляник:	ПРИГОДИ ҐНОМИКА-РОМТОМТОМИКА	1.20	0.60
І. Франко:	МУРКО й БУРКО	0.25	0.10
	Календар-Альманах (Малий запас)	3.50	2.—

Ці книжки висилаємо за готівку або за післяплатою. На кошти пересилки просимо долучувати: 30 сот. при замовленні книжок до 1 зол.; 60 сот. від 1 зол. до 5. зол.; 1·20 при замовленні на суму від 5 до 20 зол.
При замовленні понад 20 зол. порто оплачуємо самі.

Замовлення слати: **„Українське Видавництво“**
Краків, Райхсштрассе 34.

Новинки

КАЛЄНДАР

БЕРЕЗЕНЬ
9. Неділя — 1. Посту.
10. Понеділок — Тараса, арх. Ков.

ПОШУКУЄМО АГЕНТІВ ДО ЗБИРАННЯ ОГОЛОШЕНЬ у Кракові й на провінції. Зголошення з життеписом і порученням УДК надсилати на адресу: „Українське Видавництво", Краків, Райхсштрассе 34.

— УКРАЇНСЬКІ БАТЬКИ зроблять своїм дітям велику приємність, якщо передплатять для них »МАЛІ ДРУЗІ«, часопис для української дітвори. Зміст Шевченківського, березневого, числа »Малих Друзів«: Дідусь Данилович: У поклоні Кобзареві України; — Уляна Кравченко: У Шевченкові Роковини; — Володимир Барагура: Малий маляр; — Княжа слава; — Снігур і сонце; — П. Мірчук: Ми, школярики малі; — Яр-За: Жорна; — Яка це птиця — хто з вас знає? — Ом. Масікевич: На ниві; — І. Франко: Лисичка кума; — Еко: У малпораю; — І. Франко: Дивувалась зима; — Майструємо самі; — Дописи з Сосновиці, Туркович і Більцарової; — Ану, розгадаймо! — Маленькі Друзі. — Ст. 44—72, 8°, в тексті 25 ілюстрацій. Ціна 40 сот. Нехай не буде ні одної української дитини, що не читала б »Малих Друзів«!

— ВИКЛАД ПРО НАРОДНІЙ ПРОМИСЛ. У понеділок 10. III. ц. р. в канцелярії УЦК, вул. Зелена 26/III, ч. дверей 7, виголосить реферат п. Ірина Павликовська на тему: „Народній промисл". Зацікавлених просимо прибути в год. 19-ій. — Господарський Відділ УЦК.

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ зложили (в золотих): УДК Радзин Підляський 36.50, Хмара Осип, Тарнів 10, Царик Леонід, Краків 40, Куріїлва Павлина 3, М-р Сосенко Софрон 5 — і кличе м-ра Яримовича Володимира зі Сандомира; д-р Сандурський Роман 5, Рудавський Ігор 8, о. Іван Кобат 5, Грицина Василь 50, д-р Ґрубський Іван 50, Прийма Григорій 5, Кеніґ Степан 10, Струмінський Михайло 10, м-р Сокульський Дмитро 20, інж. Куриленко Василь 10, Мудрий Мирослав 5, Іван Лев 2, о. Евген Кальчук 3, Гарматій Григорій 3, Сотник Лев 1, Рибчинський 1, Делеґатура УДК Переворськ 130. — Хто черговий?

— ТЕХНІКИ, абсольвенти високих, середніх і нижчих шкіл у всіх ділянках подадуть: адресу, життепис, у якій ділянці хоів би працювати, чи є членом Повітової Секції Інжинірів. Всі письма слати на адресу: Секція Інжинірів при УЦК, Краків Зелена 26/7.

— ВИСОКІ ТА ФАХОВІ ШКОЛИ В БРЕСЛЯВІ. Тому, що Бресляв одно з найближчих міст для українських студентів з Ген. Ґубернаторства та східньо-німецьких теренів, подаємо ще раз докладні інформації про студії в Бресляві. Новий літній симестр починається 24. квітня 1941 р. Вписи від 8. до 30. квітня ц. р. В Бресляві є університет та Висока Технічна Школа. Університет має такі виділи: 1. Медицина (час студій 10—11 симестрів). — 2. Дентистика (7 сим.). — 3. Фармація (6 сим.). — 4. Фільософія: ґеоґрафія (5—6 сим.), історія (7—8 сим.), наука про мистецтво (8—10 сим.), ґерманістика, славістика, романістика, клясична фільольоґія (7—9 сим). — 5. Матем.-природничий виділ: математика, фізика (8 сим.), хемія (7 сим.), аґрономія (6 сим.). — 6. Правничий. — Висока Технічна Школа: 1. Фізика (8 сим.). — 2. Хемія (7 сим.). — 3. Математика (8 сим.). — 4. Ґеольоґія й палеонтольоґія (9 сим.). — 5. Архітектура (7 сим.). — 6. Будова мостів і шляхів (7 сим.). — 7. Мірничий (8 сим.). — 8. Машиновий (8 сим.). — 9. Гірничий (8 сим.). — 10. Гутничий (8 сим.). — До прийняття на останні три виділи (8, 9 і 10) вимагана 6 місячна практика в даному напрямі. До прийняття вимагані залучники; 1. свідоцтво зрілости, 2. метрика, 3. Посвідка національности, 4. перебіг життя в німецькій мові, 5. 3 знимки (5x7), 6. при продовженні студій — індекс. Вступних іспитів нема. — Фахові школи: 1. Будова машин. 2. Електротехнічна. 3. Будівельна з виділами: архітектура, будова шляхів та мостів, мірництво. Час студій — 5 симестрів. Симестр починається 1. III. та 1. X. кожнього року. До прийняття вимаґані 6 кляс середньої школи та 18-місячна практика в даному напрямі. До подання залучити те саме, що й на Високі Школи, крім свідоцтва зрілости. — Життеві умовини в Бресляві найкращі зі всіх високошкільних міст Німеччини. Життя від 80 рм. вгору. Шкільні оплати, як скрізь у Німеччині. Незаможні та пильні можуть одержати частинне або й повне звільнення з оплат. З початком літнього симестру істнуватиме в Бресляві Товариство Українських Студентів „Ватра", яке під цю хвилину орґанізується. Подання з залучниками найдальше до 25. березня слати на адресу: М. Головатий (унів.), або Б. Бойко (техн.), Бресляв 16, Фрізенштрассе 30/III. — На відповідь залучити поштову марку.

Робітники й домашня прислуга — як національний чинник

(З нагоди циклю відчитів УОТ у Кракові)

Є ще в нас, на жаль, люди чи гуртки, що не доцінюють якслід значіння українського робітника, ремісника й домашньої прислуги, як необхідного, корисного й творчого чинника у збірному житті й праці нації. Зокрема цей третій стан, до якого слід ще зачислити купця, промисловця і міщанина, відограє величезну ролю на терені ненашого з національного боку міста. Значіння міста для українського національного розвитку признаємо всі без винятку й неспірно. Неспірна є теж роля, призначена у цьому розвою тому нашому третьому станові. Не зважаючи на всі труднощі, ні на воєнний час слід повести працю, щоб рятувати український елемент у містах Ґенерального Ґубернаторства. Очевидно, що треба почати першодного освітню працю серед нашого робітництва, ремісників, купецтва й домашньої прислуги, тобто поширити і поглибити серед них національну освіту, а в парі з нею і фахову. Розуміємо цю освітню роботу так, що вона *мусить стати самоосвітою*, має носити характер найбільшої самодіяльности індивідуальної і гуртової.

У Кракові перебуває під цю пору чимало наших робітників, ремісників і домашньої прислуги, що жагуче прагнуть набути не лише фахове знання, але й перевиховати себе, себто придбати необхідні відомості з рідної історії, ґеоґрафії, літератури тощо. Слід пригадати, що більшість із тих робітників і домашньої прислуги живе впродовж років, а то й десятиліть, у чужому середовищі, не маючи змоги будь-якими засобами добути національну освіту. Тому теж УОТ („Просвіта") у Кракові уладжує для них низку відчитів, свого роду „народній університет", на якому поодинокі прелеґенти викладатимуть з різних галузей українознавства. Бажано тільки, щоб українські родини не робили труднощів домашній прислузі ходити на ті вечірні відчити.

Про вагу й значіння такого своєрідного курсу зайво говорити, бо це кожний інтеліґент розуміє. Річ тільки в тому, щоб скористали з нього всі українські робітники, ремісники, купці й члени домашньої прислуги у Кракові. Українські родини підуть назустріч членам домашньої прислуги та не робитимуть їм труднощів двічі в тиждень вечором ходити на такі конечні та виховні курси. Наскільки приємніше мати в хаті прислугу, яка знатиме підставові речі українознавства та через те й підніметься на вищий ступінь загальної культури.

Примусовий побір до Служби Праці

Текст офіційного розпорядку.

На мурах м. Кракова появились такі афіші в німецькій та польській мовах:

На підставі 1-ої т. 1-го уст. розпорядку про обовязок праці для польського населення Ґен. Ґубернаторства з 26. жовтня 1939 р. („Ферордиунґсблят ҐҐП.", ст. 6), як теж розпорядку про службу праці у Ґен. Ґубернаторстві з 1. грудня 1940 („Ферордиунґсблят ҐҐ.", частина I., ст. 359) та уповноваження, даного мені паном ґенерал-ґубернатором на дистрикт Краків, покликую мужчин річників 1919 і 1920, щоб відбули свій обовязок Служби Будови.

I.

Обовязкові Служби Будови підлягають усі мужчини польської, української і ґоральської національности, байдуже, чи вони де працюють, чи ні. Жидів не покликують до Служби Будови в Ґен. Ґубернаторстві.

Час обовязку праці, що її треба відбути у Службі Будови, є 7 місяців.

II.

Покликані мають зголоситися у відповідному уряді крайсгавптмана або уряді праці, чи в місцевій станиці уряду праці, за таким пляном:

Покликані з початковими літерами:
А—Й від 10. до 15. березня 1941, від 8—12 год.
К—П від 17. до 22. березня 1941, від 8—12 год.
Р—З від 24. до 29. березня 1941, від 8—12 год.

III.

При зголошенні покликаний має принести з собою посвідку дотичного посадника, міського комісаря або солтиса (війта), з якої можна довідатися про імя, дату народження й адресу покликаного. Якщо покликаний у часі покликання має ремісничу, промислову чи іншу нехліборобську працю, то має крім того принести книжку з каси хворих, як також посвідку свого працедавця, з якої виходило б, від коли він та в якому характері працює.

Після зголошення в уряді праці зобовязаний до Служби Будови має чекати на писемне покликання.

IV.

Зобовязані до Служби Будови, які не виконують обовязку зголошення, або не зголосяться вдруге, коли потім дістануть писемне завізвання, будуть спроваджені примусово та покарані згідно з 5-тою т. 1-го уст. першого виконного розпорядку до розпорядку з 26. жовтня 1939 р. про введення обовязку праці.

Зголошення добровольців приймають у тому самому часі у вищеназваних станицях. Вони мають теж виказатися при своєму зголошенні документами, як у точці III.

Ґубернатор: **д-р Вехтер.**

Робітник у Службі Будови дістає харч і гроші на дрібні видатки, одяг до праці та помешкання. Він обезпечений проти недуги, нещасливого випадку й інвалідства. Пильні й совісні учасники Служби Будови можуть після закінчення обовязкової праці дістати працю у Службі Будови, як передові робітники, майстри й службовики, за особною винагородою.

*

ПРИМІТКА РЕДАКЦІЇ:

Наведений розпорядок **потверджує вповні** оповіщені поклики УЦК та наші інформаційні статті про Українську Службу Батьківщині. Наведений розпорядок не перечить фактові, що на випадок добровільного зголошення відповідного контингенту молодих українців, зобовязаних до примусової праці у Службі Будови, будуть створені окремі **табори праці для українців, як табори Української Служби Батьківщині.** В противному випадку молоді українці будуть втягнені до спільних з поляками таборів Польської Служби Будови.

—o—

КОМУНІКАТ УКРАЇНСЬКОГО КОНСУМУ В КРАКОВІ

В тижні від 10. до 16. березня визначено продажу таких приділових продуктів:

Хліб і мясо — в дотеперішній кількості й ціні.

Кашу й макарон — на дитячі карти, відтинки 46, 47, 48 і 49, по 500 гр. на особу, в максимальній ціні (по половині обох продуктів). **На додаткові карти II.** відтинки 9 і 10 по 400 ґр. на особу.

Муку — на нормальні карти (дорослі й діти), відтинки 24, 25, 26 і 27 по 400 ґр. на особу по 0.70 зол. за 1 кґ. — **На додаткові карти II,** відтинки 5, 6, 7 і 8 по 400 ґр. на особу.

Мармеляду — на нормальні карти (дорослі й діти), відтинки 28, 29, 30 і 31 по 400 ґр. на особу, в максимальній ціні.

Тоалет. мило й порошок до прання — на нормальні карти (дорослі й діти), відтинки 32 по куснику мила в ціні 0.40 зол. і по пачці порошку в ціні 0.70 зол.

Соки — продає Український Консум в довільній кількості й в дуже добрих ґатунках.

УПРАВА.

— ОГОЛОШЕННЯ СЕКЦІЇ ІНЖИНІРІВ ПРИ УЦК В КРАКОВІ. Інжиніри й техніки-землеміри та інжиніри й техніки, що мають практику в мірництві, прим. лісники, сухопутні та інші, що хочуть працювати при комасаціях на наших етнографічних землях (винагорода 400—650 зол., залежна від студії й практики) внесуть негайно подання зі всіми прилогами в німецькій мові на адресу: Кракау, ан дас Ляндамт, Ганс Дірер-штрассе 2, або Люблин, ан дас Ляндамт, Літаверштрассе 7/II. — Відписи прохань у власному інтересі треба прислати Секції Інжинірів при УЦК, Краків, Зелена 26/7.

УКРАЇНСЬКЕ ОСВІТНЕ ТОВАРИСТВО «ПРОСВІТА» У КРАКОВІ повідомляє, що в неділю, 16. березня ц. р. відбудеться в год. 18-ій Святочне Відкриття Курсу Українознавства. Цей курс призначений виключно для членів УОТ у Кракові, передусім для ремісників, робітників і домашньої прислуги. Виклади з історії, географії, літератури України, природознавства, гігієни історії української Церкви і т. п. вестимуть фахові сили тричі в тижні: в неділю, середу й пятницю в год. 19—21. в салях УОТ, Краків, Адольф Гітлер-Пляц 12/II продовж двох місяців. Вписи на курс приймає канцелярія УОТ від год. 10—13 і 18—21 до дня 15. березня ц. р. включно. Курс безплатний. — Виділ УОТ у Кракові.

— ВЕСНЯНИЙ ЯРМАРОК У ЛЯЙПЦІҐУ, що відбувся від 2. до 7. березня ц. р., це черговий доказ господарської сили Німеччини. Побіч давних зразків виставлено ще багато нових товарів, зокрема нових сирівців та різні способи й форми їхньої перерібки. На ярмарку був заступлений цілий европейський континент. Найбільші вистави влаштували Італія, Совіти й Голяндія. Італія виставила машини й усякого рода готові продукти та у великій мірі споживчі товари, особливо консерви та сушену ярину. Совіти, побіч багатьох проб своїх сільськогосподарських продуктів (збіжжя, стручкові овочі, консерви, спіритуси, рибні вироби та тютюн, дерево й деревляні вироби), також виставили нафту й нафтові вироби, хемікалії, руди й мінерали, звірячі продукти, шкло й порцеляну та зразки своїх промислових виробів, зокрема самоходів, сільськогосподарських машин та електричного знаряддя і т. п. Немає сумніву, що ця торговельно-господарська імпреза в Ляйпціґу мала велике значіння для дальшого розвитку й нормалізації европейського господарства.

— МАДЯРЩИНА І НОРВЕҐІЯ підписали порозуміння про торговельні взаємини між обома державами. Договір обіймає час до 1. VII. ц. р. Гроші за достави переходитимуть через Розрахунковий Інститут у Берліні.

— НАД ШВЕЦІЄЮ і ФІНЛЯНДІЄЮ знову появилися анґлійські запорові бальони, що зірвалися з припони. 20 таких бальонів опинилося над Швецією. Вони мчалися зі скорістю 35 км. на годину. У місцевості Уплюм линва одного бальону, довга на 1.500 м. заплуталася довкола фабричного комина і ушкодила його. Металеві линви інш. бальонів знищили рибальські човни на західньому побережжі Швеції. Біля Ґетеборґа бальони зірвали проводи високої напруги. Ряд місцевостей остався без електричного струму.

Малий фейлєтон

От так собі...

Всі культурні народи мають своїх великих творців, яких називають клясиками, тому, що їхні твори в розкішній оправі вилискуються поза шклом бібліотек, вагітно і солідно підпираючи стіни. Чим багатший господар дому, тим багатша ця т. зв. бібліотека, тим більше вилискує у ній цих золотих хребтів і книжок, яких ніхто не читає.

Бібліотека належить до обстанови хати. Вона в підібраному стилі, прикрашує одну з репрезентаційних комнат, насуваючи необізнаному мимохіть думку про начитаність та мудрощі пана дому.

Та пан дому ніколи бібліотеки й не відчиняє. Раз, щоб не запорошити книжок, по-друге — зайво туди заглядати, бо це клясики.

В нас, на щастя таке не водиться. З практичного згляду та з ощадности місця бібліотеки в нас не в моді й як хтось має гроші то купує т. зв. кренденс або ґрамофон, останніми часами радіо.

Щодо книжок то не читають клясиків, або нічого не читають.

Селяни, прим., не читають Стефаника і Черемшини, інтеліґенти Лесі Українки, про яку дізналися лише з того часу, як Донцов назвав її поетисою українського „рісорджіменто". І то як би не це не зрозуміле слово, був би ніхто й не зацікавився..

Лише Шевченка читають усі й усе. Він заєдно цікавий, ніколи нікому не приcкрився. До нього загядають, як до скарбниці духа, як християни до Євангелії, магометани до Корану, жиди до Талмуду. І хоча знають його на память, в кожній хвилині зневіри, чи упадку, шукають у ньому цілющого ліку.

Колись я мав професора у ґімназії, що на шевченківських ґімназійних концертах виголошував кожного року промову.

В його руках дрижав полинялий зшиток, з якого він читав, все це саме про Шевченка. Цю промову знали вже учні на память. Її чув мій батько, мій найстарший брат, опісля і я.

Тільки кінець і початок у ній змінявся, бо раз на початок ішов цитат »Встане Україна, світ правди засвітить«, а раз » І неситий не вноре на дні моря поля«.

Та ми слухали її, як слухаємо на вечірні »Світе тихий«, чи »Вірую« на Богослуженні щонеділі.

Там було про Моринці, кріпацтво, заслання і смерть поета...

Професор читав зворушений і нам ставали в очах сльози. Так щороку.

І що ж дивного?

Хіба ж ми не слухаємо так само Євангелій у Страсний Четвер...

— — — — — — — — — — —

Великий геній Шевченко. Він усім для нас. Він енциклопедія, Він і найкращий словник.

От учора ми спорили в редакції. Прийшло слово »пчілка«.

— Пчілка, чи бджілка?

Одні кажуть бджілка, інші кажуть пчілка, врешті збилися з пантелику.

— Як то: Олена Бджілка, чи Олена Пчілка?...

Ніхто не знає.

Заглянули до Шевченка

І...

Вже знали. ЛЕЛЕ.

——о——

Короткі вістки

— НА ФРАНЦУЗЬКИХ 10 і 20-их франкових монетах буде тепер напис — »Праця, родина, батьківщина«, замість дотеперішнього »Свобода, рівність, братерство«. Нові написи вводять на бажання марш. Петена.

= В КАЛЬКУТІ арештували 40 індуських моряків і покарали їх тримісячною вязницею за те, що вони відмовилися їхати на кораблі до Анґлії.

= В РУМУНІЇ закінчилося всенародне голосування. За ґен. Антонеску висловилося 2,887.758, проти — 2.672 голосів.

= ГРЕЦЬКИЙ посол у Софії заявив, що не бачить причини, щоби виїздити з Болгарії, бо Греція не воює з Німеччиною.

= ІТАЛІЙСЬКА 5-відсоткова позичка принесла 18 міліярдів лірів. Італійська преса пише з цього приводу, що це найкращий доказ, що італійський нарід хоче рішуче й непохитно перемогти.

= АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ звернувся до преси з проханням не писати про штрайки у фабриках военного промислу, бо це може зробити »небажане враження на широкі маси населення«.

= ДО ОДНОЇ КАНАДІЙСЬКОЇ ПРИСТАНІ приїхали британські моряки з кораблів, що їх затопили на Атлянтику. Вони розказують, що їх збройний транспорт заатакували 3 підводні човни. Вони затопили з цього транспорту 31 кораблів.

= ЗНОВУ ПІШЛИ на дно моря два анґл. торговельні кораблі „Политишіен", містоти 7.919 т. і »Нейлекор«, містоти 3.388 т.

Дрібні оголошення

Пошукую друзів і знайомих із сіл Жупане, Климець, Вижлів, пов. Стрий, що попали в німецький полон: Лука Гирич, Криниця, Санаторія „Наш Дім". 994 1-1

Знайомих із села Конюшки, пов. Рогатин, прошу писати на адресу: Żurawinskyj Iwan, Bernhard Kohldorf, Kaundorf, Kr. Neisse. 995 1-1

Друзі з бучацького повіту відозвіться на адресу: Комарницький Дмитро bei Schilling, Schuhgeschäft, Bad Liebenzell. 996 1-1

Друзям з Лучинець, пов. Рогатин, подаю свою адресу: Микола Федунишин, Zinten, Wasserstr. 1, bei Schneidermeister Fischer. 997 1-1

Пошукую друзів і знайомих (п. В. Лопушанського, В. Бордуна і М. Ґирича) зі Стрілич Нових, п. Бібрка. Писати на адресу: Горинь Ярослав, G-n 4692, Stalag X A. Arb. K-do 978. 998 1-1

Друзі зі села Стрільбич, відозвіться на мою адресу: Заблоцький, Skarzysko-Kamienna, „Hasag". 999 1-2

Дентистичного техніка, українця, здатного вести самостійно заведення, пошукує лікар. Зголошення з референціями й вимогами під „Солідний" до Адм. „Кр. Вістей". 1000 1-1

Друзі з села Селиська, пов. Яворів, відозвіться: Wasio Anton. F-a „Kunz u. Co.", Gaschurn, Vorarlberg. Ostmark. 962 3-3

Пошукую сестру Марію Бабінську (давніше Paris 20, 12 rue des B. Stean) з Брусна Нового, пов. Любачів. Зголошення на адресу: Nikolaus Lubytzkyj, Berlin 31, Vinetaplatz 4/II. 987 2-2

ОГОЛОШЕННЯ

Комісарська Управа фірми
КРАКІВ, АДОЛЬФ ГІТЛЕР - ПЛЯЦ Ч. 8.

ЯКІВ ҐРОС

поручає українській клієнтелі
порцеляну, кришталі, ламп

ФАБРИКА ГУЗИКІВ
І ГАЛЯНТЕРІЙНИХ ВИРОБІВ

Тобіяш Позер

Краків XII., вул. Юзефінська 20. Підгіря
під Українською Комісарською управою
поручає Кооперативним Союзам і приватним купцям свої вироби.

МІЖНАРОДНІЙ ТРАНСПОРТ А. С-ка
„ПОЛЬСЬКИЙ ЛЛЬОЙД"
Краків, вул. Фльоріянська 23. Телефон: 101-59.

Міжнародня спедиція, полагода митних справ.
Магазинування, транспорт меблів.
Збірні транспорти з усіх більших міст Німеччини.
Наладовуємо й виладовуємо в усіх більших містах Генеральної Губернії.
Інформації в справах імпорту й експорту. 14—15

ПОВІРНИК ФІРМИ
Олександер ФІШГАБ
ҐРАВЕРНЕ ЗАВЕДЕННЯ
поручає кавчукові й металеві печатки та інше ґраверне приладдя.
КРАКІВ, Бурґштрассе 46
1003 1-1 Тел. 132-56.

ЕМАЛІОВАНЕ НАЧИННЯ
і всяке кухонне урядження, столову заставу, тощо, поручає гуртом і подрібно
КОМІСАРИЧНИЙ УПРАВИТЕЛЬ
Ф-ми S. Wiener
КРАКІВ, КРАКАВЕРШТРАССЕ 51
Наша особливість: Кухонне урядження для ресторанів і т. п.
1001 1—2

Оголошуйтесь у „К.В."

Кінотеатр „Штука" Краків, вул. Яна 6.

Від пятниці 7. III. 1941 р. висвітлює
Моє щастя то Ти
Додаток: Звуковий тижневик.

Початок в год.: 16, 18 і 20-ій. У суботи, неділі й свята в год.: 14, 16, 18 і 20. Крім цього в неділі та свята ранішній сеанс в год. 11-ій.
Просимо притримуватися початків сеансів.

Кінотеатр „СТЕЛЛЯ" Краків, вул. Любіч 15.

Від пятниці 7. III. 1941 р. висвітлює
Княжна з бару
Надпрограма: Актуальний тижневик і прецікава культ. фільма.

Початок у суботи, неділі та свята в год. 14, 16, 18 і 20-ій. У буднь в год. 16, 18 і 20-ій. Крім цього в неділі та свята ранішній сеанс в год. 11-ій. Саля добре нагріта.
Просимо притримуватися початків сеансів.

УКРАЇНСЬКИЙ КРАВЕЦЬКИЙ САЛЬОН
Олександра Филипчика
КРАКІВ, ВУЛ. ПОСОЛЬСЬКА ч. 17, II. п.
подає до відома Вельмишановних Клієнтів, що вже надійшли найновіші мужеські й жіночі журнали на весняний і літній сезон 1941.
1002 1-1

ШКЛО — КРИШТАЛИ
ПОРЦЕЛЯНА — ЛЯМПИ
Дінер
Краків, Шевська 20. Телфон 146-48.
1007 1-24

КІНО „АТЛЯНТІК"

Від пятниці 7. III. 1941 р. висвітлює
Лісовий чар
Надпрограма:
Культурний додаток і тижневик з Генерального Ґубернаторства.

Початок програми в год. 4, 6 і 8 веч.
В суботи й неділі в год. 2, 4, 6 і 8 веч.
В неділі й свята ПОРАНКИ в 11. год.
Прохаємо приходити точно на початок

Кіно „ВАНДА" Краків, вул. Гертруди 5.

Від пятниці 7. III. 1941 р. — на бажання ПТ. Публики продовжується фільму:
Жінка й не жінка
Надпрограма:
АКТУАЛЬНИЙ ЗВУКОВИЙ ТИЖНЕВИК

Початок програми: в год. 16, 18 і 20-ій.
В суботу, неділю та свята в год. 14, 16, 18 і 20.
В неділю та свята поранок в год. 11-ій.
Місця нумеровані. З хвилиною, як починається сеанс, вступ на салю заборонений.

Кіно „УТІХА" Краків, Старовісьльна 16 Тел. 125-16

Від пятниці 7. III. 1941 р. висвітлює найкращу комедію польської продукції:
Павел і Ґавел
В гол. ролях: А. Димша, Е. Бодо дають показ гумору й справді американськ. комізму.
Надпрограма: Найновіший тижневик з Ген. Губернаторства.

Початок сеансів у будні в 16, 18 і 20 год.
В неділі й свята в 14, 16, 18 й 20 год. —
В неділі й свята в 11. год. — Поранки.

ТОРБИ ПАПЕРОВІ, макулятуру й різного роду пакові папери — поручає
А. КОЖЕНЬОВСЬКИЙ
116 1-1 Ярослав, Ринок 24.

ВІДНОВЛЮЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА 1941 РІК!

Місячна передплата — 6 зол.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу, — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередну адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерального Ґубернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. Курс 1 нім марки 2 злоті; 1 чеської корони 20 гр.
При висилці грошей все треба подавати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. ...
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 132-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7. Fernsprecher ...